

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету Верховної Ради України

з питань освіти, науки та інновацій

9 серпня 2023 року

Засідання веде Голова Комітету БАБАК С.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Доброго дня, шановні колеги. Розпочинаємо засідання Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій.

Сьогодні в порядку денному чотири питання.

Питання перше: контрольне питання: "Про державне замовлення на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних та робітничих кадрів, на підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів".

Друге питання: про затвердження пропозицій до порядку денного десятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання.

Третє: про затвердження Плану роботи Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій на період десятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання.

Четверте: "Різне".

Колеги, чи є в когось пропозиції, доповнення, зауваження до порядку денного? Якщо ні, то прошу проголосувати. Хто за порядок денний? Дякую. Всі, хто є, - за. Хто утримався? Проти? Немає. Дякую, рішення прийнято.

Тоді переходимо до першого питання порядку денного: контрольне питання: "Про державне замовлення на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних та робітничих кадрів, на підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів". Доповідачем у нас будуть Бережна Тетяна Василівна – заступник Міністра економіки України, Винницький Михайло – заступник Міністра освіти і науки України і співдоповідачем буде Юлія Миколаївна Гришина – голова підкомітету. Шановні колеги, давайте тоді розпочнемо.

Пані Тетяно, будь ласка, вам слово, з вас почнемо. А далі будемо рухатися по інших доповідачах. Будь ласка.

БЕРЕЖНА Т.В. Дякую, Сергію Віталійовичу.

Шановні колеги, у мене є презентація, але я бачу, що її дуже так погано видно на екрані, є ще кілька про запас роздрукованих, тому буду вдячна, якщо ви візьмете і будете зі мною також на одній сторінці.

Розумію, що питання, яке ми сьогодні маємо обговорювати, воно є непросте, буде викликати багато питань. Але як представник Мінекономіки я б хотіла дуже чітко розповісти вам про те, яким чином робота над Постановою про держзамовлення на 2023 рік проходила цього року і минулого, до чого ми врешті-решт прийшли, покажу всі цифри. Ми провели дуже грандіозну аналітичну роботу з нашими колегами з RST, щоб показати вам динаміку по замовниках, по роках і відповісти на питання, чому певні речі відбулись так, як відбулись. І на останок я розповім про те, що збираємося ми змінити в роботі над держзамовленням в цьому році, щоб ситуація була іншою, ніж та, яка є зараз.

Отже, якщо почати з того, як взагалі відбувався процес роботи над постановою, яка визначає обсяги державного замовлення, то в січні-квітні 2023 року ми як орган, який формує політику в цій сфері, отримували інформацію від державних замовників. Таких у нас є близько 20-и. І відповідно ми збирали від них пропозиції. Після того, як ми отримали пропозиції від цих державних замовників, від МОН, від МВС, від Міністерства інформаційної культури і політики ми, подивилися, що, в принципі, всі замовлення є плюс-мінус такі ж самі, як в минулому році, незважаючи на те, що у нас війна, що у нас план по безбар'єрності Олени Зеленської і так далі. Майже нічого не помінялося.

Тоді в квітні, вірніше на початку травня цього року, ми уточнили ще раз свій запит. Ми направили лист, в якому державним замовникам, як Мінекономіки сказали: "Подивіться, у нас війна, є виклики, є багато ветеранів, людей з інвалідністю. Нам потрібно трохи по-іншому сформувані держзамовлення. Дайте свої оновлені пропозиції".

В результаті цієї роботи, ви можете побачити на слайді № 3, ми отримали відповіді від Міноборони, від МВС і від МОН, якими було збільшено показники державного замовлення за певними спеціальностями. Наприклад соціальна робота, психологія, скажімо, електрична інженерія, механічна інженерія. Це ви бачите на цьому слайді. Тобто до нас відгукнулися як до органу, який зводить всі

замовлення, певні державні замовники і сказали: "Ось є у нас такі пропозиції, прошу врахувати".

Після того відповідно ми зробили засилку нашої постанови на Кабмін. І коли ми вже дійшли до урядових комітетів, коли ми вже опрацьовували цю постанову разом з Прем'єром, ви пам'ятаєте, також це було висвітлено в пресі, прошу на наступний слайд, що після цієї наради МОЗ, МОН висловили свої пропозиції і за рахунок зменшення прийому за певними спеціальностями у нас зросли обсяги по терапії та реабілітації, по медичній психології, по соціальній роботі, як ви бачите, за рахунок того, що ми забрали місця з менеджменту та маркетингу. Тобто це та робота, яка була проведена відповідно до моменту, коли постанова була прийнята.

На наступному слайді, прошу вас подивитися, ви бачите також аналітику, яку ми зробили по держзамовленню в порівнянні за 2022-2023 роки. Тобто загалом постанова по держзамовленню складається з величезної кількості додатків, тому що це зведена інформація від цих держзамовників. Інколи мені важко розібратися, але ми спробували, вірніше, те, що ми маємо робити, ми зробили отаку аналітику. І загалом державне замовлення в цій постанові поділяється на три великі категорії: це вища освіта, це робітничі спеціальності і це післядипломна освіта. Ви бачите в порівнянні 2022-2023 роки, що помінялося. В принципі, цифри особливо нічого нам не говорять ні по сумах, ні по людях, тому що відхилення незначні. Єдине, що у нас збільшилася кількість набору по робітничих спеціальностях в людях на 11 відсотків, в грошах на 78 відсотків в порівнянні з 2022 роком. Тобто це були такі зміни від наших замовників.

Чому робітничі спеціальності мають таку маленьку частку в державному замовленні? Тому що вони мають велику частку в регіональному замовленні, а ця постанова регіональне замовлення не регулює.

Тому якщо ви подивитесь далі в принципі, наступний слайд, він є такий відносно інформативний. Це по тому, яким чином по цій найбільшій категорії нашій, яку ви бачили, вища освіта, як тут ранжується замовлення по різних освітніх рівнях по бакалавру, по фаховому молодшому бакалавру, тобто можете плюс-мінус подивитись, яка різниця між 2022 і 2023 роками.

Наступний слайд найбільш цікавий. Ми зробили аналітику, що у нас збільшилось, що у нас зменшилось по галузях знань. І як ви бачите, багато є дуже незадоволених коментарів: як же так, що в нас змінилось, що автоматизація і приладобудування взагалі зникли? Але насправді ми розуміємо, що ця галузь була викладена в редакції "Електроніка, автоматизація та електронні комунікації", тобто насправді тут зміни такої катастрофічної не відбулось.

По питанню, чому у нас збільшились кон'юнктурні спеціальності, як їх називають, я думаю, що я дам пас в наступній презентації пану Михайлу Винницькому, він пояснить, чому це відбулось і яким чином, за рахунок пільговиків. Як ви бачите, наприклад, є ріст в охороні здоров'я, що зараз є актуальним. В нас збільшилось в порівнянні за 2022-2023 рік, обсяг зріс на 1 тисячу 321 людину, що у відсотках становить 21 відсоток.

Ми розуміємо, що там на тому ж рівні знаходяться інформаційні технології, 22 тисячі людей. По вищій освіті можете зробити ті висновки, які вам приходять на думку, коли ви дивитесь на цей слайд, тому що він максимально інформативно показує різницю, де зросло державне замовлення, де зменшилось.

Далі ми також для себе на наступних шести слайдах зробили аналітику, копнув лише на рівень глибше, а яку роль відіграє кожен державний замовник в формуванні державного замовлення по конкретній галузі знань. Якщо нам дуже не подобається, що в нас надто багато юристів, ми спробували розібратись, хто ж їх замовляє, і подивились, яка динаміка, наприклад, по праву (це сторінки в нас 4-6). По праву ми бачимо, що в нас замовлено в тому році 4 тисячі 441 місце і так, якщо дивитись, хто ж ці замовники, яка в них динаміка, то бачимо, що тут є і МОН, і НАДС, і СБУ, і так далі. Статистика, цифри – можна робити висновки, які ви вважаєте за потрібне.

Але до чого я веду? Далі ви зможете побачити також інформаційний слайд стосовно обсягів замовлення аспірантів, якщо вам буде цікаво, також статистика. Ну плюс-мінус можна зрозуміти, відхилення, де, в яких галузях знань.

І так само через кілька слайдів по робітничих спеціальностях, ми також бачимо таку саму аналітику, де в нас зросла цивільна безпека, наприклад, кваліфікований робітник, за рахунок того.... Ну тут в принципі все зрозуміло, тому що захист цивільного населення перейменували.

Як має бути насправді і що ми зрозуміли за результатами цього процесу роботи? Коли ми формували це держзамовлення, коли ми комунікували і взаємодіяли з нашими держзамовниками, зрозуміло, що на жодному етапі не впливав аналіз ринку праці і потреб. Чому так сталося? По-перше, тому, що ми позбавлені того інструменту, який ми мали раніше. Хоча я продивилася ті аналізи ринку праці, які в нас раніше були, не можу сказати, що вони якісь інноваційні або дають якийсь простір для прийняття дуже правильних управлінських рішень. Ми не маємо інформації від Державної служби статистики зі зрозумілих причин, вона не робить обстеження під час війни. І відповідно як все має відбуватися правильно в наступному році?

Ми повинні до 1 листопада 2023 року довести всім державним замовникам сформований прогноз ринку праці на 2024 рік. Ми розуміємо, що ми дуже багато говоримо про нашу економічну стратегію, про те, яким чином у нас має зрости ВВП, як піднятися вдвічі від повоєнного, і, зрозуміло, що це не просто цифри, ми говоримо про те, в яких сферах, галузях економіки повинно це ВВП зростати. Відповідно, отримавши таку аналітичну роботу від Київської школи економіки, де, як Юлія Анатоліївна називає, в нас є, умовно, сектори, які полягають - економічна свобода, економічна безпека – ми розбили ці всі сектори економіки і направили цю інформацію в Міжнародну організацію праці, щоб вони нам чітко сказали, які нам потрібні люди для того, щоб досягти того рівня росту ВВП, який ми запланували в цій стратегії.

Тобто зараз ми розуміємо, що це насправді серйозна аналітична робота. На жаль, на цю зустріч я не принесла вам те дослідження, яке вони зробили для нас, вони мають його підготувати до 1 вересня 2023 року. Для того, щоб зробити це дослідження, ми отримували дані від Державної служби статистики, в тому числі і ті, які не можна отримувати без дозволу Служби безпеки України. Тобто все було максимально серйозно, тому що ми були максимально зацікавлені в тому, щоб на-гора винести такі дані і такі показники, які будуть реально помічні державним замовникам, інформацію від яких ми будемо консолідувати от цієї осені для того, щоб сформувавши правильне державне замовлення на наступний рік. Крім того, ми будемо працювати не лише з тією аналітичною роботою, яку ми отримуємо від Міжнародної організації праці, ретельно, ми будемо працювати

також і з інформацією від Пенсійного фонду, Держстату, Державного центру зайнятості і також від СПО профспілок роботодавців та ОВА.

Нагадаю, що нещодавно, до речі, ми з Ольгою Коваль були присутні на презентації аналізу ринку праці, який для нас зробили аналітичні установи, до яких долучилися також роботодавці, великі роботодавці, вони також озвучили свої потреби там. Тому відповідно у наступному році ми будемо працювати таким чином. Я розумію, що, скоріш за все, це не відповідає на ваше питання, чому так багато юристів, економістів і так далі було, але я думаю, що на це питання в тому числі дадуть відповіді колеги з Міністерства освіти. Це та аналітична робота, яку ми провели, ті плани, які ми маємо. А як же по-іншому? Ми ж Мінекономіки.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пані Тетяно. У мене є одне питання і воно дуже пряме, якраз до Міністерства економіки. Я бачу, Данило Олександрович підняв руку. Ми зараз дамо слово Данилу Олександровичу.

У мене є одне питання. У нас є Закон про вищу освіту стаття 72, яка називається "Формування та розміщення державного замовлення". Я процитую перший абзац: "Показники державного замовлення на підготовку фахівців з вищою освітою формуються за рівнями вищої освіти та спеціальностями з урахуванням середньострокового прогнозу потреби у фахівцях на ринку праці центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері економічного розвитку і торгівлі, у порядку, встановленому законом, за участю закладів вищої освіти, Нацагентства із забезпечення якості вищої освіти, роботодавців та їх об'єднань".

У зв'язку з тим, що для нас це один з основних законів, у вищій освіті, основний, в якому прямо прописано, як формується і розміщується державне замовлення, ми зробили вам запит, для того щоб ви нам надали середньостроковий прогноз потреби у фахівцях на ринку праці. Ви нам його не надали. Я так розумію, що його немає.

БЕРЕЖНА Т.В. Пояснила, чому власне, що ми його чекаємо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тому що закрита частина статистики і все таке інше. Ну зокрема.

БЕРЕЖНА Т.В. Навіть якби вона була відкрита, я вважаю, що це не той прогноз ринку праці, який ми зазвичай отримували, бо я мала можливості ознайомитися з тими, які ми отримували раніше.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. Я зрозумів.

БЕРЕЖНА Т.В. Це те, що потребує додаткового доопрацювання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пані Тетяно, скажіть, будь ласка, як давно ви на посаді?

БЕРЕЖНА Т.В. Рік.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Рік. Тобто минуле держзамовлення ви вже проходили?

БЕРЕЖНА Т.В. Проходили. Ну як? Постанова була затверджена в момент мого призначення.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте я спробую пояснити на прикладі нашої сфери, за яку ми переживаємо. У нас теж під час війни деякі закони наші не можуть працювати в тому вигляді, в якому вони працюють. І ми це зрозуміли. В принципі, наскільки я пам'ятаю, з Дмитром Андрійовичем ми це проговорювали десь на п'ятий день після початку вторгнення, коли ми зрозуміли, що ми не зможемо провести зовнішнє незалежне оцінювання в 2022 році в тому вигляді, в якому воно прописано в законодавстві, в паперовому персоналізовано і так далі. Що ми почали робити? Ми в березні прийняли спеціальний закон, який змінює процедуру вступу в заклади вищої освіти. Це саме ми зробили цього року і те саме, я майже впевнений, ми зробимо і на наступний рік, просто раніше, щоб діти знали. Міністерству економіки щонайменше було півтора року для того, щоб зробити зміни хоча б до цієї статті. Вивести її окремо під час воєнного стану, зробити так, як вам потрібно, так, як ви вважаєте за потрібне, бо насправді без середньострокового прогнозу потреби у фахівцях я не дуже розумію, як взагалі можна формувати держане замовлення в закладах вищої освіти. Ми їх готуємо щонайменше 5 років. Щонайменше. Це ми теоретичну частину якусь підготуємо. Потім їм ще потрібно буде від року до 10-и з кимось працювати на практиці, для того щоб освоїти цю професію і стати справжнім професіоналом.

Я був на нараді невеличкій закритій з вашим віцепрем'єром, з вашим міністром профільним, з нашим віцепрем'єром профільним, з Оксеном Васильовичем, здається. У нас була невеличка нарада, коли ми проговорювали плани Міністерства економіки на відбудову. Ми говорили про те, пані Юля, скільки вам кого буде потрібно, що ви плануєте будувати через 5-7 років. І у неї був чіткий план. Наскільки я пам'ятаю, його презентували на найвищому рівні і він був погоджений. Я не хочу зраз називати, але можу дуже точно по пунктах назвати, що буде будуватися. І я тут жодного в нашому держзамовленні не бачу не те, що збільшення потреби в цих фахівцях, я бачу зменшення потреби в цих фахівцях. Як це взагалі корелюється?

Мені здається, якщо ви є центральним органом виконавчої влади, який відповідає врешті-решт за формування державного замовлення, незважаючи на те, що ви спілкуєтесь з кожним замовником окремо, ну має же бути, вибачте, якийсь здоровий глузд у вас, у прем'єра, який підписує цей документ. Ну як же ж так відбувається? Ми готуємося до відбудови, я можу процитувати ваші листи і лист Міністерства освіти, де написано: "Враховуючи воєнний стан, враховуючи потребу у відбудові", - і так далі, і так далі. Ось вам перелік державного замовлення, де є абсолютно абсурдні речі і зменшення на технічні спеціальності. Ми перейдемо окремо до цього. У мене є питання (от ви рік на посаді): чому ви за рік не спробували змінити цю норму і далі нею користуєтесь? З кого нам спитати?

БЕРЕЖНА Т.В. Дивіться, а які у вас пропозиції з приводу зміни цієї норми? Насправді, норма правильна. Тобто не ми повинні ставити прогноз ринку праці у формування держзамовлення.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так чому вона не виконується, якщо вона правильна?

БЕРЕЖНА Т.В. Я відверто кажу, інакше не можу говорити. Ми були в обмеженій кількості інформації з приводу прогнозу ринку праці.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ми теж. Ну у воєнний стан живемо, таке життя.

Колеги, ну якщо ви все одно не дотрималися 72 статті закону, прямо не дотрималися, то що вам заважало банально ручками покреслити? 47 мільярдів! 47

мільярдів сумарне державне замовлення. Ми скидаємося з колегами своїми власними грошима, як і ви, я впевнений, на закупівлю дронів, машин, джипів, обладнання, екіпірування, возимо за свої гроші. Навіщо, якщо в нас 47 мільярдів? Повірте, ми зараз з вами сядемо з ручкою і здоровим глуздом знайдемо там 5-7 мільярдів на раз. Я зараз надам слово Данилу Олександровичу. Я просто знаю, ми з ним разом сидимо в залі, так вже вийшло, що ми сусіди, і я знаю, скільки він витрачає коштів на те, щоб зібрати податки. За кожен копійку він отримує таке, що нам і не снилося. А ми витрачаємо ці кошти ну просто банально мільярдами. Колеги, давайте щось робити з цього приводу.

Пані Тетяно, якщо ви вважаєте, що це норма правильно, то давайте тоді знаходити шляхи для її виконання. Я так само, як і ви, користуюся аналітикою і Київської школи економіки, і деяких інших аналітичних центрів, які, до речі, спроможні дати середньостроковий прогноз, як не дивно. Чому тоді Міністерство економіки ним не користується?

БЕРЕЖНА Т.В. Міністерство економіки звернулося і буде використовувати в наступному році.

Стосовно грошей. Я думаю, що буде правильно, якщо прокоментує пан Данило. Державні замовники, які надсилали нам свої замовлення, виходили з тих сум в бюджеті, які були їм визначені Законом про державний бюджет.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тетяно, давайте будемо відвертими, державні замовники виходять з того, які університети є в їх підпорядкуванні, кого вони готують і до чого вони звикли, і скільки їм треба грошей на оплату праці. Ви не вважаєте, що це конфлікт інтересів, коли, наприклад, умовно, Міністерство внутрішніх справ дає державне замовлення, маючи в своєму підпорядкуванні заклади вищої освіти, в яких воно буде розміщене?

БЕРЕЖНА Т.В. Ви абсолютно праві. Оце питання якщо копнути на рівень глибше, абсолютно... .

ГОЛОВУЮЧИЙ. А якщо ми зараз копнемо ще на рівень глибше і ще на рівень глибше, колеги, повірте, я не знаю, наскільки ви глибоко копали, але ми

тут всі з освіти і більша частина з нас, до речі, з університетів, ми дуже добре знаємо, як насправді це відбувається. І ми намагаємося весь цей час плавно просити це змінити. До речі, попередній склад Міністерства економіки, попередній чи передпопередній заслав нам проект закону новий про державне і регіональне, про формування, там, розміщення державного і регіонального замовлень, який був абсолютно ні про що. Але дуже попросив нас тоді Прем'єр прийняти його в першому читанні з зобов'язанням Міністерства економіки радикально його перекроїти до другого читання. Змінився склад Міністерства економіки, ми його прийняли в першому читанні, не хотіли приймати, в нас на комітеті були всі негативно налаштовані, але ми його прийняли в першому читанні і після цього, здається, протягом тижня чи двох змінився склад Міністерства економіки. Новий склад сказав: "Та ні, класний закон, будемо приймати в такому вигляді". Він у нас досі лежить. І рік, півтора року війни, для вас рік на посаді, для вашої міністерки більше, повний час після вторгнення, можна вже було взяти закон, який в нас лежить, і зробити з нього рівно те, що ви вважаєте за потрібне або що ми всі разом вважаємо за потрібне, що буде відповідати здоровому глузду. Але нічого з цього не було зроблено.

БЕРЕЖНА Т.В. Тобто ми зараз, дивіться, стосовно закону, який є в першому читанні прийнятий, ми вважаємо, що цей закон, вірніше, ми приймемо рішення про те, щоб він далі не рухався, тому що ми не вважаємо, що він щось змінює або може мати якусь користь. Зараз ми з паном Михайлом Винницьким працюємо спільно над новим законом, який кардинально поміняє і не зробить якихось косметичних змін на відміну від того закону, який був прийнятий в першому читанні.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так, але той закон був, як ми їх називаємо, нульовим або базовим законом, його можна переписати до другого читання повністю взагалі і новий текст покласти до другого читання. Ми це внесемо комітетськими правками.

БЕРЕЖНА Т.В. В залежності від того, що буде швидше.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ваш вибір.

БЕРЕЖНА Т.В. Ми готові до.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дивіться, я не проти будь-якого шляху. Тут вам обирати напевно, навіть більше ніж нам. Але в мене одне питання, чому ми півтора року війни продовжуємо робити такі історії з державним замовленням? Це риторичне питання. Я розумію, на нього можна спробувати відповідати з різних сторін майже безкінечно.

Тому якщо ви не заперечуєте, я передам слово Данилу Олександровичу Гетманцеву. Даниле Олександровичу, будь ласка.

ГЕТМАНЦЕВ Д.О. Дякую. Слухайте, а це зараз ваш комітет не транслюється, боронь боже, на пресу?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Транслюється. У нас всі комітети онлайн. Ми найпрозоріший комітет, Даниле Олександровичу. Дякую, що запитали. Буде простіше, напевно, вам ставити своє запитання.

ГЕТМАНЦЕВ Д.О. Тоді я буду намагатися дотримуватися цензурної лексики. Дивіться, ті слайди, які ми бачили, вони прекрасні, слайди у вас завжди добре получалися і вони демонструють ваш процес, здивування від того процесу, в якому ми щойно взяли участь, готуючи отакі пропозиції. Ну це прекрасно, що у вас відбувся цей процес, що ви зібрали всі ці пропозиції, потім зігнали це все в одну табличку і надіслали до комітету.

Але чому взагалі я підключився до цього комітету? Я дуже-дуже рідко коли ходжу на інші комітети. Я отримав ці пропозиції і я хотів від вас почути щось таке, щось шокує, щось таке нове, що дійсно обґрунтує ті пропозиції, які ми з вами отримали. А з вашої презентації я зрозумів, що, власне, відбулося. Відбулася секретарська робота з систематизації, ось у вас там багато було слова "аналітики". Там аналітики немає, вибачте, будь ласка. Нічого не сприймайте це особисто, але це правда ж, ми ж повинні правду один одному говорити, аби ставати кращими. І саме тому, що ваше міністерство самоусунулось від змісту, а сконцентрувалося на формі, ми маємо такий результат, який ми маємо.

Я не розумію, чому ми скорочуємо механічну інженерію, електронну інженерію, прикладну математику, хімічну інженерію, чому ми збільшуємо право. Дивіться, ми ж зі Свириденко, з нею, без неї, вірніше, не так, без мене вона сама, в процесі підготовки цих планів відновлення України перебуваємо на перманентній основі, ми з цього процесу не виходимо. Тільки виходять нові презентації, нові якісь бачення, нові цифри – там один трильйон за 10 років, там щось інше. Дивіться, ви, даючи цей план, фактично зараз нівелюєте все те, що вона говорить, презентуючи свої презентації по відновленню України. Ви розумієте, що принаймні той план, в якому я брав участь, це було більше року тому, в підготовці, він був розкладений на галузі, не просто на галузі – на підгалузі, підгалузі були розкладені на виробництва чи національні проекти, кожен з яких генерував робочі місця. І якщо просто навіть взяти той план, який зараз опублікований на сайті Кабміну, просто от тупо взяти той план і подивитися, а що нам потрібно буде через 10 років і через 5 років, коли ми отримаємо цих студентів вже як фахівців, і порахувати, то ви отримаєте там зовсім інші цифри. Там нема права. Ви знаєте, що на ринку перевиробництво юристів? Я в юридичному бізнесі в минулому житті раніше 2000 року був. Юристів така кількість... Ну не треба країні таку кількість юристів, ще в 2000 році говорили, що їх перевиробництво. І тим не менш від року до року ми збільшуємо це замовлення за рахунок держаних коштів і ще у війну. Ну ви совість маєте взагалі? Ви чії гроші розподіляєте? Якщо б це були ваші гроші, якого б юриста ви готували? Економісти, менеджери... Ну, це ж не 1993 рік. Нам інженери потрібні, нам водопровід нема кому лагодити.

Ви знаєте, я дійсно очікував, що ви хоч щось скажете у виправдання таких пропозицій. Бо єдине питання, на яке я не можу відповісти людям і собі: а навіщо ви стягуєте ці податки, якщо вони витрачаються наприклад так? От навіщо? Це питання без відповіді. І розповідати про те, що ви звернулись, ви себе чуєте? Ви в МОП звернулись, в Міжнародну організацію праці звернулись, щоб вам вони аналітику зробили? А ви нащо треба, ціле міністерство?! Ну ви шуткуєте?! Ви зараз оце говорите під запис?

Ви знаєте, я думав покращиться враження від цієї вашої пропозиції, але воно просто шокує. Шокує! Шокує враження. Ви не можете порахувати,

скільки вам потрібно спеціалістів для того, аби зробити 1 трильйон, як ви обіцяли Президенту і країні, через 10 років? Так а що ж ви можете тоді зробити? Презентацію намалювати, як ви збирали дані від міністерств? Ну, ви знаєте, я відверто шокований, я не маю права голосу на цьому комітеті, але ці пропозиції приймати не можна. Я вважаю, що ці пропозиції треба точно змінювати, а зі свого боку навіть приймати кадрові рішення по тим, хто ці пропозиції готував. Бо це не фахівці, це люди байдужі, це люди байдужі до державних грошей, які так важко зараз збираються, кожна копійчину ми рахуємо. Це, ну не хочу, знову ж таки, ви бачите, я трошки повільно говорю, бо я підбираю цензурні аналоги. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Даниле Олександровичу.

Перед тим, як хтось захоче відреагувати на це, я би хотів відразу, щоб ми в проект рішення комітету записали один пункт. У нас є декілька таблиць, кожна з них це державне замовлення на підготовку фахівців за якимось освітнім ступенем - молодшого бакалавра, фахового молодшого бакалавра, бакалавра, магістра, робітничі професії і так далі, і так далі.

Я просто в продовження того, що каже Данило Олександрович, наведу вам банальні декілька цифр з державного замовлення на підготовку фахівців за освітнім ступенем бакалавра, а потім скажу, для чого я це зробив. Галузь - культура і мистецтво. Напрямок підготовки - дизайнер. Минулого року ми замовляли 735 людей за державним замовленням, у 2023 році замовлятимемо 836, на 100 більше. Я розумію, що напевно дизайн в культурі і мистецтві важливий, але для порівняння, я вам скажу, атомну енергетику ми замовляли 110 бакалаврів, будемо замовляти 100, теплоенергетику 360 замовляли, буде 340. Хімія - було 490, стане 430. Прикладна фізика та наноматеріали - було 450, стало 400. Математиків нам буде потрібно не 470, а 420. І це тільки такі точкові речі, які просто... Я можу по інших розказати, я вам скажу, що пожежної безпеки буде менше, замість 313 буде 250. У нас що, пожеж стане менше? Колеги, ви серйозно? Правоохоронна діяльність навіть зменшилась з 2600 до 2200. У нас при останньому ракетному обстрілі Покровська, так, мінус 30 правоохоронців щонайменше.

Це ми так реагуємо на виклики, які в нас є? Я просто хочу попросити, я думаю, що колеги наші зі мною погодяться, колеги з комітету, я хочу отримати, якщо чесно, це піде запитом. До речі, через те, що ми не отримаємо запити від Міністерства економіки, я пропоную, може, ми зробити на Прем'єра врешті-решт, щоб ми з цим питанням розібрались? Я хотів би побачити обґрунтування кожної цифри в цій таблиці, чому вона змінюється і чому вона змінюється так.

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. Кожної.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так, абсолютно точно скажу, за кожну цифру. Я вам більше скажу, за кожною цією цифрою стоїть заклад вищої освіти, який отримує це державне замовлення. А в деяких випадках це буде не широкий конкурс. Ми ще окремо до цього перейдемо.

Тому, колеги, якщо ви не заперечуєте, я пропоную просто внести це в рішення комітету. Це не закінчиться цим комітетом, як в нас і по підручниках питань було. Я пропоную десь через три тижні повернутися, числа 30 серпня, це буде середа, ще раз до цього питання, але протягом двох тижнів отримати всі можливі матеріали, для того щоб ми встигли врешті-решт розібратися з цією системою. Може, ми зможе допомогти Міністерству економіки і нашим колегам взагалі перебудувати цю систему якимось по-людськи. Ну я не знаю, чесно кажучи, як це пояснювати людям, я не розумію, як це пояснювати. Тому що кожний з вас зараз трішки в шоці, тому що нас будуть запитувати про це.

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. *(Не чути)*.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це дуже класне питання. Ну давайте не обговорювати, давайте кинемо. І?..

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. *(Не чути)*.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ми це робимо кожного року, якщо ви пам'ятаєте, про державне замовлення. Питання тільки в тому, що до війни це була одна історія, а зараз, під час війни, це зовсім інша історія. І якщо в нас немає коштів, ми живемо за рахунок донорів. І, до речі, ці кошти йдуть з донорських коштів. От мені

цікаво, якщо наші колеги на Заході побачать, куди ми витрачаємо, на що ці кошти, я думаю, що в них теж будуть питання. Добре, що вони не так глибоко копають, як Міністерство економіки або ми час від часу. І вони не підписані на фейсбук наш, тому не дивляться це.

Тому, колеги, я прошу внести в проект рішення комітету це питання, щоб ми отримали обґрунтування кожної цифри державного замовлення.

Зараз, якщо ви не заперечуєте, піднята рука у пані Олени Колеснікової, це представник роботодавців. До речі, у мене в зв'язку з цим є якраз питання, я просто зараз хочу отримати від пані Олени відповідь - так чи ні - разом, до речі, з паном Бутенком – головою НАЗЯВО.

Згідно статті 72 Закону про вищу освіту державне замовлення формується Мінекономіки на основі середньострокового прогнозу і погоджується закладами вищої освіти, Національним агентством із забезпечення якості освіти, голова якого з нами присутній, і Федерацією роботодавців, точніше, там написано "роботодавцями та їх об'єднаннями". Пані Олена представляє якраз і тих, і інших. В мене питання: колеги, є узгодження цього держзамовлення фінального з ними, з роботодавцями і з Національним агентством?

Пані Тетяно, ви узгоджували це з Нацагентством?

БЕРЕЖНА Т.В. Ми засилали на узгодження соцпартнерам нашим – Спілка роботодавців і профспілок. В звичному режимі, як ми узгоджуємо всі постанови в рамках... .

ГОЛОВУЮЧИЙ. Клас! Але в законі написано конкретно, наприклад, Національне агентство із забезпечення якості освіти.

Пане Андрію, з вами узгоджували?

БУТЕНКО А.П. Ні.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні.

Пані Олено, з вами узгоджували.?

КОЛЕСНІКОВА О.В. А можна я скажу? По-перше, ми не спілка, а спільний представницький орган серед роботодавців. Це таке уточнення.

А по-друге, я би хотіла зауважити, що дійсно, на жаль, останні роки до нас взагалі не звертаються, навіть не ставлять нам питання. Тому насправді трошки щось пішло не так. Але, колеги, я хочу звернути вашу увагу, пане Сергію, коли ви зачитуєте по напрямках і кажете, там, кого скільки готують, 600, 700 людей, якщо ми подивимося ще глибше, розіб'ємо на програми технічних спеціальностей, за якими ми сьогодні так з вами боремося, там теж сидять юристи й економісти, юристи у сфері – і додають вони. Коли ми почали далі глибше копати, то виявилось, що за статистикою за технічним напрямком вступу їх втричі ще менше, ніж ви зачитали цифри. Тому у нас проблема велика дуже. І коли ми говоримо часто про відновлення, ми дійсно не бачимо взагалі в системі, скажімо так, державного замовлення відновлення.

Пан Гетманцев сьогодні правильно сказав, що не вистачає робочих рук. Але подивіться, будь ласка, по професійно-технічній освіті, у нас скорочується там, де бюджетне фінансування йде і там, де потрібно навпаки його збільшувати, бо ми кажемо про те, що це пріоритет, про це каже Президент, про це кажуть всі, але насправді сьогодні відбувається з точністю до навпаки.

Коли ми говоримо про освіту дорослих, нам надходять на погодження, до речі, через систему центрів зайнятості спеціальності. Ми даємо зауваження, кого потрібно готувати, теж не враховується наша думка. Тому, якщо сьогодні говорити, роботодавці в принципі, об'єднані роботодавці випали з цього процесу. І мені дуже дивно, пані Тетяно, що ви кажете про МОП. У МОП взагалі інше призначення, інші завдання і вони не займаються аналізом ринку праці в Україні і ніколи не займались.

І ви правильно згадали наше дослідження, воно у вас було і ви могли теж звернутися за допомогою і трошки його ліпше використовувати. Але цього теж не відбулося. Ми з вами говорили про те, що ми як роботодавці відкриті до співпраці, до нас завжди можна звертатися. І ми завжди, коли до нас звертаються, надаємо допомогу. Тому, шановні колеги, я дуже прошу звернути увагу на те, що дійсно ця норма не працює насправді, хоча повинна була би працювати. Ми передавали на МЕРТ при всіх каденціях, різних міністрах купу аналітичних записок, різних рекомендацій, наше бачення, але жодного разу воно не було використане.

Тому звичайно, що рішення треба приймати і якнайшвидше, тому що в нас війна і в нас реально немає людей. Ми говоримо на різних інших "круглих столах" і нарадах про те, що мобілізація, люди ідуть на фронт, тобто треба багато чого змінювати, багато підходів, а змін, на жаль, в цій системі не відбувається. Тому ми, ще раз наголошую, ми відкриті, ми готові давати дані, ділитись досвідом і говорити про це дуже відверто. Нам потрібні технічні спеціальності, нам потрібні робітничі кадри, дуже потрібні. Без них ми не виживемо як бізнес. І жодне, до речі, оборонне замовлення ми виконати не зможемо без них. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пані Олено. У мене в зв'язку з вашим коментарем є питання до нас: ми зможемо копнути глибше разом з Міністерством освіти і разом з Міністерством економіки по кожній з цих спеціальностей, все ж таки кого будуть конкретно готувати? В нас немає доступу як у комітеті до ЄДЕБО, але давайте ми тоді зробимо запит для того, щоб дізнатись про це більш детально.

Якщо ви не заперечуєте, я знаю, що у Галини Миколаївни є певні обмеження по часу, є наступна зустріч. Тому, Галино Миколаївно, будь ласка.

ТРЕТЬЯКОВА Г.М. Ну насправді в нас є не тільки обмеження по часу, але в нас є концепція, що робити взагалі з середньостроковими планами щодо попиту на робочу силу. По-перше, і пан Гетманцев, до якого я приєднуюсь, все ж таки оперував поняттям "робочі місця". Якщо ми подивимось на визначення робочих місць, то це не зовсім зайнятість. А насправді наш комітет опікується Законом про зайнятість і взагалі нам потрібна зайнятість будь-яка: домашня зайнятість, за нестандартними формами зайнятості, робочі місця, створення бізнесу, саме зайнятого бізнесу і таке інше. Тому робити запити за старою радянською системою, розмовляти тільки з держзамовниками, які насправді колись, за часів СРСР, були єдиними роботодавцями в СРСР, і та методологія залишилась такою, як є, але спілкуватися виключно з держзамовниками щодо того, який має бути попит на зайнятість і на робочий ринок на завтра, неможливо. Ну тобто констатація через рік роботи, що ми не можемо нічого зробити, взагалі вона досить дивна. Більше того, я б не сказала, що у нас в країні немає статистики. Коли мені потрібно, я роблю статистику на раз, два, три, в мене є статистика щодо

зростання і падіння середньої заробітної плати. Так, хтось не здає звіти, але є Пенсійний фонд, який контролює, він знаходиться в системі ЦОВок, він центральний орган виконавчої влади. Тому якщо ваш Держкомстат, який підпорядкований Міністерству економіки, не може надати статистику, то можна звернутись в державі до інших органів, які цю статистику аналітично виводять за два-три дні. Просто я до того, що от Міністерство економіки чогось там не знає.

Значить, перше, система. Маємо казати про зайнятість, а не тільки про робочі місця. Робочі місця - це тільки і виключно наймана сила. Тому якщо казати про державну політику у сфері зайнятості, її немає сьогодні в Міністерстві економіки. Її потрібно створювати. На яких засадах? Ми мусимо взагалі подивитися на Закон про зайнятість, подивитися, що таке працездатне населення. Там дуже дивне визначення, абсолютно ейджистське, коли людиною непрацездатного віку вважається людина, яка досягнула пенсійного віку в Україні. Я перепрошую, у нас пенсійний вік, наприклад, 32 роки в середньому для тих, хто отримав пожиттєву пенсію по втраті годувальника, це пенсіонер, по втраті годувальника; у нас 52 роки середня пенсія, тому що у нас купа пільг по пенсійному віку. Тому людину вважати в 50, в 32, в 55 років в середньому непрацездатного віку - цього не робить жодна країна в світі.

Якщо ви вже згадали МОП, то в Організації праці є чітке визначення, що таке працездатне населення. І в повоєнній Україні будуть працювати всі. Тому настільки важлива сьогодні і освіта під час дорослого життя, і в тому числі важливою є формалізація неформальної освіти. Люди сьогодні отримують неформальну освіту із Інтернету, працюючи десь за кордоном 2-3 місяці, отримуючи лише сертифікат, що вони працювали там шефом чи офіціантом, чи ще десь. Але починається в Міністерстві економічного розвитку з того, що ви не розумієте різницю між спеціальністю, професією і кваліфікацією. Так от, спеціальність - це комплекс навичок і знань, професія - це крім того, що це навички і знання, це ще вимоги до фізичного, психологічного, інтелектуального стану людини. І вони перевіряються зовсім по-іншому. А кваліфікація - це теж часткові речі, які ми запроваджували, до речі, разом з вами.

І нагадаю, що за останні 3 роки прийнятий Закон про часткову і додаткову зайнятість. Водночас при бесіді навіть нашого комітету ми досі не можемо... .

Три реєстри, які ведуться Міністерством економіки, а саме Національний класифікатор професій, Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників - ДКХП, Реєстр кваліфікацій, класифікатор професій - вони існують як три різних реєстри, не об'єднані зовсім. Так я хочу запитати: а кого ми замовляємо? Ми замовляємо спеціальності, професії, кваліфікації? І плясати потрібно починати від цього, навіть не від досліджень, тому що дослідження вам дадуть... . Організація роботодавців у соціальному діалозі - не тільки спільні представницькі органи, але і не спільні, вони всі приходять у Комітет з питань соціальної політики, коли ми розмовляємо про питання труда і праці, і вони всі дають цю інформацію. І коли мені потрібно було запитати, а в Державній податковій службі не було заробітної плати, я питала у роботодавців і у мене були приклади від кожної галузі, як змінюється заробітна плата, як вона корелюється на заробітну плату військових. І що ми будемо робити, коли військові знову повернуться в цивільний сектор, де заробітна плата в три з половиною, в чотири з половиною разів нижче ніж сьогодні отримують військові?

Таким чином, три реєстри з незрозумілими описами навичок, з обсягу знань, не зрозуміло яким чином корелюється на професії кваліфікації, тому що нам дуже часто потрібні кваліфікації. Наприклад, закуповує ваше Міністерство економіки саперні машини, там буде хто працювати? Сапери цивільні? Ви замовляєте їх? Ви замовляєте обладнання, на яких потім не буде працівників, які будуть керувати цим обладнанням. У вас є така професія? У вас є така кваліфікація? Не зроблено. Незрозумілою є державна політика в сфері зайнятості і трудової міграції. Не є зрозумілою в Міністерстві економіки. Не є зрозумілим, як побудувати. За рік констатувати, що ми не можемо зробити? Але як ви пропонуєте? Що ви пропонуєте, як, яким чином? Навіть якщо ви будете в ручному режимі зараз робити, опитуючи роботодавців, ви будете мати більш чіткий прогноз, ніж той, який зроблений сьогодні і затверджений постановою Кабінету Міністрів. Три реєстри потрібно об'єднувати. По них потрібно описувати всі skills, які потрібні людям, для того щоб отримати спеціальність, для того щоб потім працювати на якійсь професії. На якісь кваліфікаційних робочих місцях потрібна лише додаткова кваліфікація. Ви мусите чітко розуміти, що на цих кваліфікаційних речах людину не потрібно вчити 5 років чи 2 роки у

професії, їй потрібно 2-3 тижні, а, може, 2-3 місяці максимум, для того щоб отримати додаткову кваліфікацію або формалізувати через іспити чи якісь інші речі формалізувати неформальну освіту, яка є у наших людей і яку потрібно просто формалізувати, для того щоб людина мала можливість працювати на тому чи іншому робочому місці і в бізнесі, і в зайнятості.

Що я ще хотіла сказати? Ви маєте розуміти, що перевиробництво будь-якої професії призводить до зниження заробітної плати. І це абсолютно не корелюється на те, яке завдання поставив Президент, щоб ми мали заробітну плату в Україні європейську плюс 30 відсотків. Якщо буде десь перевиробництво якоїсь професії, ви будете мати падіння заробітної плати. Це те, що зараз відбувається в ІТ-галузі.

Сьогодні на одне робоче місце в ІТ-галузі, після того, як ми створили багато ІТ-працівників, претендують 5-7 працівників з освітою, яких в Україні достатньо, 5-7 осіб. Це означає, що 5-6 не отримають це робоче місце і не отримають заробітну плату. Куди вони підуть? Що вони будуть робити? І яким чином безробіття, а це макропоказник, яким чином він буде корелюватися на створення того ВВП, про яке каже і пан Гетманцев, з якого ми будемо брати податки.

Другою частиною має бути форсайт. Його теж немає. Ви мусите розуміти, що крім того, що ми сьогодні маємо в економіці, і ті робочі місця, і ті бізнеси, які ми відкриваємо, крім того, ми ще хочемо щось форсайти. Наприклад, нам потрібна реабілітація. Два роки тому Верховна Рада створила реабілітаційну галузь. Чому реабілітологи, психологи, посттравматичні синдроми, чому ці професії сьогодні не замовляються в достатній кількості, якщо вони потрібні державі? Тому що насправді це не заповнить виши грошима, насправді потрібно працювати з вишами, щоб вони готували ті кваліфікаційні спеціальності, які буде потребувати роботодавець. Тоді у вас буде складатися це все. Випускник вишу буде знати, що він залишиться в Україні. Якщо для нього не буде підготовлене робоче місце в Україні, то він не залишиться в Україні, він поїде за кордон. Питання дуже прагматичне: а навіщо тоді витратити державні кошти для того, щоб вчити фахівця, який потім не буде затребуваний економікою? Він поїде і не залишиться в нас нічого. То, може, краще дітей спрямовувати на ті спеціальності, де буде заробітна плата?

Скільки людей у вас працює в міністерстві в царині ринку праці, що ви не можете ці дослідження робити? Скільки бюджетних коштів витрачено на те, що не зроблено? Все, мабуть. Загалом, розчарування. Чесно. Абсолютне розчарування.

Я хочу ще сказати про звітність З-ПН. Методологічно, коли ми опитуємо роботодавців, Міністерство економіки спирається на З-ПН. Я підготувала закон, я його внеску завтра прямо. Форма З-ПН виникла тому, що в Законі про зайнятість є те, що роботодавець має надавати інформацію центральним органам виконавчої влади щодо попиту на робочу силу. І оця фраза "попит на робочу силу" перетворилася у формальну форму З-ПН. Ви знаєте, як надають її роботодавці, вони мають штатний розклад і якщо він вільний, то вони зобов'язані надати просто вільні робочі місця в штатці. Це взагалі зовсім інша річ, ніж попит на робочу силу. Попит на робочу силу докорінно відрізняється від форми З-ПН. У вас Державний центр зайнятості базується на З-ПН, потім робить профайли безробітних, які до вас приходять, потім запитує від роботодавця профайл робочого саме тому, що ви не зробили систему. І цю систему не зробили в тому числі і за 3 роки, і за рік, який ви працюєте. Тому що ми відкриті, ми про це кажемо, розмовляємо, ну ви чогось просто цього не робите. Я не знаю, транслювати це чи не транслювати, але це абсолютно не корелюється, як і сказав пан Данило, абсолютно не корелюється з тією політикою, яка є у Президента, і у правлячої партії, я перепрошую. Звітність потрібно змінювати, роботу.

Да, і наостанок, Державний центр зайнятості в протиправний і в протизаконний спосіб сьогодні існує в Міністерстві економіки і фінансується за рахунок єдиного соціального внеску. Я перепрошую, сьогодні кошти, які могли піти на страхові виплати по тим, хто втратив працездатність на виробництві, на оплату лікарняних, на оплату пенсій, вони сьогодні йдуть на оплату центру, який живе відповідно до умов набагато краще, ніж будь-яка сьогодні соціальна царина в Україні. І це не змінюється! Хоча про це ми домовлялися ще 3 роки тому. Я перепрошую, ну я не знаю.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пані Галино, дякую вам дуже. Розумію ваші емоції, але все ж таки давайте повернемося до нашого питання порядку денного. Воно

важливе, я розумію, що воно все стосується в тій чи іншій мірі. Я дуже вам дякую, що ви знайшли свій час, насправді.

І сьогодні у нас таке незвичне засідання комітету, коли у нас три голови інших комітетів виявили бажання бути присутніми. І з нами пан Дмитро Наталуха – голова Комітету з питань економічного розвитку. Пане Дмитре, будь ласка.

НАТАЛУХА Д.А. Дякую, Сергію Віталійовичу, що запросили. Пані Тетяно, мої вітання, шановні колеги, пану міністру. Я просто хочу сказати, що у нас середньострокових прогнозів, друзі, на жаль, немає по економіці в принципі з початку війни. Це вам просто для розуміння. І той факт, що у нас немає "години запитань до уряду" кожної сесії, це велика трагедія, тому що, мені здається, це створило якусь дуже дивну внутрішню умову і переконання про те, що Кабмін може робити, а частіше не робити взагалі, те, що йому заманеться, і це дуже сумно.

От згадували хімічну промисловість, тут є історія по хімічній та біоінженерії. У нас хімічна промисловість до війни становила щонайменше 3 відсотків ВВП – 4 тисячі підприємств. На сьогоднішній день ми 79 відсотків виробництва хімічної продукції імпортуємо. Ми втратили Северодонецьке об'єднання "Азот", ми втратили Лисичанськ, Запоріжжя, Одесу розбомбили. Відповідно у нас хімічні речовини просіли на 40 відсотків, пластмаса, гума - 48 відсотків. Ну якби ми розуміємо, що таке хімія - це починаючи від пороху і закінчуючи склом і так далі, і тому подібне. Коли я заслуховував у себе на комітеті інше Міністерство - зі стратегічної промисловості, до сфери відання якого входить металургія і хімія, і чую, що ми не будемо цим займатися, тому що у нас інші пріоритети, я розумію, що ніхто не буде цим займатися. І напевно саме тому у нас хімічна і біоінженерія просідає на 12 відсотків, аграрні науки і продовольство, виробництво добрив елементарних просідає на 13 відсотків. Тобто ми добрива імпортуємо, ми хімію імпортуємо.

Причому що парадоксально? У Міністерства економіки є три дуже чітких інструменти стимулювання економічного розвитку, які ми прийняли разом з вами, і дуже багато саме ваших пропозицій. Сьогодні ми взагалі прийняли урядовий законопроект 8183 про інвестиційні няні, доопрацьований. Інвестиційні няні,

заточені на переробку. Індустріальні парки, заточені на переробку. "5-7-9" програма має сприяння у кредитах на завезення обладнання виробниче. І при цьому у нас "автоматизація приладобудування" мінус 100, "виробництво технологій" мінус 9, "механічна інженерія" мінус 20.

Ну тобто якщо є програми, інструменти підтримки економіки, які заточені на переробку, ну це ж сигнал того, де має бути пріоритет. Чому ці пріоритети не відображені в державному замовленні? Тобто в мене оце не сходиться взагалі ніяк. Якщо ми розуміємо, що у нас і індустріальні парки, і інвестняні це про переробку, то хто у нас буде переробляти там тоді? Гуманітарні науки, журналісти чи сфера обслуговування? Ну тобто ті люди, які задіяні в процесі переробки, на що держава безпосередньо, прямо, і це уряд, ще раз, це урядовий інструмент, виділяє окремий ресурс, створює окремі підрозділи, окремі департаменти, які займаються цими індустріальними парками, і при цьому це не відображається в державному замовленні. Тобто мене це надзвичайно сильно турбує і я дякую, Сергію Віталійовичу, що ви запросили, тому що справді мене лякає думка, що у нас може не бути розуміння пріоритетів відновлення. Ну тобто по регіонах і по конкретних об'єктах - там десь садок відбудувати, десь школу, десь ще щось, воно, можливо, і є, естакаду там, міст.

Але яким чином відновити повноцінні центри економічної активності, як прозонувати, щоб навколо цих центрів було місце для проживання, місце для освіти, щоб ті підприємства, які відновлять роботу в цих центрах економічної активності, змогли залучити спеціалістів не через 200 кілометрів від себе, де вони навчаються, а безпосередньо в зоні доступу, в мене складається враження, я сподіваюсь, що я помиляюсь, що такого розуміння в уряді немає. І якби півтори роки війни, ну це дуже страшно. Тому, будь ласка, залучайте нас далі. Ми будемо намагатись допомогти нашому профільному міністерству, де і наскільки ми можемо, як ми допомагаємо і сьогодні з законом і завжди. Але це не годиться.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пане Дмитре.

Я розумію з точки зору здорового глузду, що ми не можемо мати напевно під час широкомасштабного вторгнення або повноцінної війни напевно середньострокових прогнозів, таких, які би нам були верифіковані, правда, ну

напевно да. Але, шановні колеги, це те, про що говорив Данило Олександрович, всі голови комітетів, всі міністерства і заступники були долучені і РСТ, до речі, зокрема були долучені до міністерств, були долучені до Плану відновлення, до його формування і написання. І правильно Данило Олександрович каже, він був секторальний, який ішов глибоко і закінчувався національними проектами.

Зараз є ще одна ітерація того самого Плану відновлення. І знову ж таки, я не дарма казав, що я бачив ці проекти і бачив проекти пані Свириденко, і коли ми говорили про це, і вона говорила про те, що ми хочемо побудувати 10 маленьких модульних атомних станцій, у мене було просте запитання: а ви знаєте, скільки вам для цього потрібно атомщиків? Просте питання. А скільки вам для цього потрібно іншого обслуговуючого персоналу? Да, в мене недалеко, відносно недалеко від будинку Чорнобиль і я чітко знаю, що на цій атомній станції є місто ціле, побудоване під цю атомну станцію. Там проживало 60 тисяч людей. З них зрозуміло, скільки атомщиків, там зрозуміло, скільки столярів, слюсарів, обслуговуючого персоналу, менеджерів і всіх інших.

Давайте змоделюємо. Якщо ми вже маємо національні проекти, які затверджені Планом відновлення, опубліковані на сайті Кабінету Міністрів, є програми, які вже презентовані, затверджені і погоджені Президентом України, ми всі з цим погоджуємось проблем немає але давайте тоді під них готувати, тому що План там стоїть, наскільки я пам'ятаю, 5-7 років. За 5-7 років ми будемо стільки-то заводів, стільки-то вітряків, стільки-то всього в енергетиці, в металургії. в усьому іншому. Все це потребує спеціалістів.

Правильно сказав, мені здається, Дмитро Андрійович, мені здається, навіть сьогодні з трибуни, якщо людина два роки не працювала, вона втрачає свою кваліфікацію, принаймні більшу частину її кваліфікації.. Хто не впевнений, що це так, поїдьте на Південмаш і подивіться, скільки людей було звільнено звідти за останні роки, і подивіться на їх кваліфікацію зараз, на тих великих спеціалістів, які будували ракети. І ми зараз зменшуємо, до речі, ракетобудування майже на всіх рівнях, особливо в магістратурі, майже на половину. Таке враження, що нам не потрібні люди, які будують ракети, і ВПК зараз їх теж не потребує, мені здається, і в майбутньому не буде потребувати.

Чи можна щось прогнозувати? Так, колеги, можна. Якщо взяти банально план відновлення і подивитись, у нас буде зовсім інша структура державного замовлення, яка нам потрібна. Це задачка в лоб для людини без освіти.

Для людини з освітою, вона буде займатися і трошки по-іншому буде рахувати. Вона візьме, наприклад, спеціальності, які потрібні державі: вчителі. Вчителі фінансуються з державного бюджету геть усі. Їх відома кількість, їх 430 тисяч, плюс-мінус. Ну без тих, хто зараз під окупацією. Да до війни було. Без тих, хто зараз під окупацією. Ті, хто зараз залишились, теж відома кількість, можна дуже просто подивитись. Скільки в середньому вони знаходяться в професії? Наприклад, умовно 30 років. Ну наприклад, 30 років в професії. 450 тисяч для рівного рахунку, 30 років в професії – це означає, що, враховуючи "естественную убыль", фізичну, плюс ті, хто йдуть з професії, нам потрібно щороку заміщувати 15 тисяч людей. Для цього нам їх потрібно готувати, і, да, воно плюс-мінус відображається в державному замовленні, на 14 тисяч. Але питання в тому, скільки з них працевлаштовується.

Сергій Валерійович знає дуже чітко, тому що він відповідає за середню освіту. Їх працевлаштовується після випуску 20 відсотків. Це означає, що ми в чотири рази менше готуємо спеціалістів, ніж тих, які нам потрібні для потреб держави і які фінансуються державою.

Те саме можна порахувати по медикам. Те саме можна порахувати зараз по військовим. Деякі з нас знають закриті цифри, які стосуються військових. Ми можемо справді порахувати те заміщення, яке нам потрібно. То давайте обирати будь-який з цих способів, які відповідають здоровому глузду і робити це разом. Разом, окремо – давайте як завгодно. Але просто, ну насправді, це абсурд!

І я хочу просто записати в рішення комітету, оце вже точно буде стосуватися і Прем'єр-міністра через те, що він підписав цю постанову. Я хочу запитати у Прем'єр-міністра від імені комітету, як ця підписана постанова корелюється із затвердженим Планом відновлення України? В якому є конкретні строки: 5, 10, 15, 20 років. Господи, та ми його писали всі разом. І я точно пам'ятаю, що там зовсім інша структура.

Тому давайте, якщо ви не заперечуєте, ми це в рішення комітету запишемо. А зараз просто після цього перейдемо більше... *(Шум у залі)*

Так, з інструментами державної підтримки економіки. Колеги, насправді абсолютно правильно каже Дмитро Андрійович, ми прийняли купу програм, які працюють, які працюють і націлені на зовсім інше, не те, що у нас замовляється. І це, до речі, замовляють ті самі державні замовники, які й брали участь в написанні цього плану відновлення, що насправді є абсолютним абсурдом.

Колеги, ну давайте тоді запитаємо, якщо ми це на якомусь своєму рівні, не найвищому, розуміємо, давайте, може, тоді запитаємо на самому вищому рівні: ну як це корелюється, як ви бачите? Це ж людина відповідає за всю виконавчу владу насправді і має це все менеджерити, ну принаймні узгоджувати, хоча б що робить ліва рука і права рука.

Колеги, я не знаю, я хочу запитати в наших колег голів комітетів, щоб не затримувати, тому що я розумію, що ми вже більше години сидимо, якщо у вас є що додати, будемо раді і будь ласка. Дуже вдячний вам за те, що приділили свій час. Зараз якраз перейдемо до Міністерства освіти і науки, бо це більш спеціалізована розмова, ми не хотіли вас навантажувати своєю спеціалізацією.

ГЕТМАНЦЕВ Д.О. Я хотів би зі свого боку просто додати, прошу, якщо є така можливість, недопустити прийняття державного замовлення в такому обсязі, скоротити видатки або... .

ГОЛОВУЮЧИЙ. Воно вже прийнято, Даниле Олександровичу, на жаль, Прем'єр-міністр вже це підписав.

ГЕТМАНЦЕВ Д.О. Ні, так дивіться, це ж бюджетна цифра. Ми можемо просто в бюджеті її не затвердити.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ми звичайно можемо завжди зробити секвестр бюджету, але мені здається... .

ГЕТМАНЦЕВ Д.О. То це ж 2024 рік?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні, це 2023 рік.

ГЕТМАНЦЕВ Д.О. А, це 2023 рік. Зрозуміло.

ГОЛОВУЮЧИЙ. На 2024 рік, сподіваюсь, встигнемо реагувати.

ГЕТМАНЦЕВ Д.О. Я навіть не знаю, які конкретні висновки можна зробити, крім кадрових, в такому випадку. Безперечно, ми бачимо тут імпотенцію, вибачте за це слово, Міністерства економіки, яке не здатне порахувати потреби економіки в кадрах. Тому давайте порадимось, що з цим робити, але точно це не те, що повинні бачити люди, і це не те, на що заслуговує наша економіка. Дякую за запрошення.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Даниле Олександровичу.

А ми через 3 тижні повернемося до цього питання на наступному засіданні комітету. Я сподіваюсь, що ми зможемо зразу, а, можливо, переговоримо разом з Прем'єром і спробуємо знайти якісь шляхи вирішення цього ще в цьому році.

З вашого дозволу, колеги, я передам слову пану Михайлу Винницькому – заступнику міністра освіти і науки.

ШЕМКІН Д. Я перепрошую, а скажіть, будь ласка, пане головуючий, ми по цьому ще питанню? Я хотів додати просто в контексті.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я перепрошую, а ви хто?

ШЕМКІН Д. Денис Шемкін, команда підтримки реформ Мінекономіки. Просто якраз ми були долучені до Плану в Луганно.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це дуже добре, дякую вам щиро. Для цього у нас є заступник міністра економіки зараз на комітеті. Ми дякуємо вам, що ви долучалися до розробки цих документів. Якщо в нас будуть запитання, ми обов'язково задамо. А зараз ми будемо рухатись далі. Тому, пане заступник міністра, пан Михайло Винницький.

ШЕМКІН Д. Ну просто я хотів би фактично, щоб інформація була передана.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я дуже радий і дуже вам дякую за ваше бажання, яке у вас є.

ШЕМКІН Д. План відновлення не затверджений.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ми обов'язково вам долучимо, коли в нас будуть запитання. Щиро дякую.

Пане Михайле, будь ласка, вам слово.

ВІННИЦЬКИЙ М.І. Дякую, Сергію Віталійовичу.

Я насправді дуже коротко хочу проінформувати в даному випадку колег, бо я розумію, що цифри виглядають дійсно, тут говорилось про право, цифри виглядають дійсно вражаючі, але за тими цифрами насправді стоїть маленька така неточність. Ми враховуємо в державному замовленні пільговиків. І на цей рік у нас є рекордна кількість пільговиків. І ми маємо розуміти, що величезна кількість тих пільг якраз є з так званих "кон'юнктурних" спеціальностей - відповідно "право", "економіка" і так далі. Якщо можна, тут ви бачите на цьому слайді держзамовлення пільговиків. В даному випадку ми показуємо цифри по 2022 році, тому що поки що фінальна вступна кампанія ще не завершилася по 2023 року, але ви бачите, що по всьому бакалаврату минулого року у нас було 17 відсотків пільговиків по факту.

Подібна ситуація є в 2023 році. Якщо зараз мені наступний слайд показати, конкретно ви бачите, вибачте за маленькі цифри, але подивіться, будь ласка, на цифру "право", а план на 2022 рік, який був виконаний, я перепрошую, на поточний рік, плановий показник по "праву" був 1000 місць, він так і виконаний по широкому конкурсу - 1000 місць, тільки що насправді в нас минулого року з'явилося 2 тисячі 164 державного замовлення на "право". І причина була в тому, що ми були зобов'язані відповідно до Постанови 1224 і інших перевести студентів, які знаходилися на контрактних місцях, на державні місця. Подібна ситуація відбувається цього року.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вибачте, пане Михайле, я вас переб'ю. А в мене у зв'язку з цим питання. Наскільки я пам'ятаю, так, щоб усі розуміли, це була ініціатива Президента, який запропонував перевести контрактників на бюджет з 4-х, здається, областей, наскільки я правильно пам'ятаю, ті, які не могли, фізично у них почалися проблеми з тим, щоб вони оплачували контракти із зрозумілих причин. Мені здається, якщо я не помиляюсь, поправте мене, була на цю тему

якраз постанова на виконання цієї ініціативи Президента. Але якщо я правильно пам'ятаю, ініціатива Президента і сама постанова говорили про те, що це стосується тих студентів, які навчалися на контракті станом на 24 лютого 2022 року. На початок повномасштабного вторгнення вони навчалися на контракті, вочевидь в них виникали проблеми із семестровою оплатою і їм держава давала можливість перейти на бюджет. Так яким чином воно з'явилося в замовленні на 2023-й?

ВИННИЦЬКИЙ М. Я зараз говорю про 2022 рік. Показую по факту. Тому що на даний момент ми передбачаємо на 2023 рік дуже подібну ситуацію, не настільки кардинальну стосовно 1224. Але треба розуміти, що саме перехід із контракту на бюджет передбачається в тому числі і 2023 року.

Давайте, Олегу Ігоровичу, ви поясните точно.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я перепрошую. Так а хто буде переходити? Ті, хто вчилися станом на 24 лютого, напевно, вже ж перейшли, пане Олеже?

ШАРОВ О.І. Не зовсім так, Сергію Віталійовичу. Тут є три категорії, які не могли перейти. Перша. У нас з'являється все більше і більше дітей учасників бойових дій і дітей загиблих захисників України. І вони з'являються після 24 лютого і постійно іде притік.

Друга частина. Мешканці тимчасово окупованих територій. Багато з них фактично знаходилися поза нормальним зв'язком із закладами освіти і поступово переїжджаючи часто через Європу в Україну або навіть знаходячись в Європі, продовжуючи навчання онлайн, вони в принципі претендують на перехід. А тоді просто фізично для них було недоступно подати відповідні документи хоча б електронною поштою і на це розраховувати.

І третя. На превеликий жаль, продовжується руйнування територій навколо зони активних бойових дій, інколи навіть можливих бойових дій і з'являються нові здобувачі освіти, які потрапляють під ці визначення, що були в Постанові 1224.

Тому ми думаємо, що перевели по 1224 відсотків 60 тих, кого було потрібно перевести, восени 2022 року, відсотків 20 перевели навесні 2023 року, а ще 20

відсотків, по наших оцінках, розтягнеться ще на два роки, звичайно, кожний раз зменшуючись порівняно з попередньою цифрою. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А скажіть тоді, будь ласка, от в мене виникає питання: ми цим кроком на виконання ініціативи Президента хотіли що зробити? Хотіли допомогти тим дітям, які не мали можливості сплачувати за контракт, правда? Ну ми хотіли їм допомогти. Я правильно розумію логіку процесу?

ШАРОВ О.І. Ми хотіли зберегти можливість здобути ту освіту, про яку вони мріяли, тим дітям, які коли поступали, то їхні батьки могли це оплачувати, а потім вони це втратили.

ГОЛОВУЮЧИЙ. О'кей. Да, да. В тих університетах, в яких вони, власне, і були, правда?

ШАРОВ О.І. Да, ми не змінювали їм ні університети, ні... .

ГОЛОВУЮЧИЙ. А тоді скажіть мені, будь ласка, ось мені просто цікаво, якщо по пам'яті можете сказати, бо ми все одно зробимо запит, причому по всіх університетах і по всіх спеціальностях, а чи не логічніше було з точки зору державного бюджету, особливо в обмеженому його стані, оплатити їм контракт, а не переводити їх на державне замовлення? Можете по пам'яті сказати, наприклад, в херсонському якомусь університеті або в середньому харківському університеті, скільки коштує підготовка студента другого курсу на контракті на праві і скільки коштує за державним замовленням на праві? Щось у мене є підозра, що контракт буде значно менше, ніж вартість державного замовлення.

А тоді у мене виникає питання: це свідоме якесь нанесення "урону" державному бюджету чи це просто "по слабоумию"? Вибачте.

ШАРОВ О.І. Там зовсім інша тема і інших механізм. Так воно не працює.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А як воно працює?

(Шум у залі)

ШАРОВ О.І. Ні. Пане Романе, пане Сергію, трошки воно не так спрацювало. Справа в тому, що приблизно 80 відсотків тих місць, які ми використали, приблизно 80 відсотків, вони жодної додаткової копійки від держави не вимагали.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це були вакантні місця.

ШАРОВ О.І. Це були вакантні місця. І ми 80 відсотків зайняли вакантні місця державного замовлення. І вважаємо, що це є дуже гарне рішення, яке, в принципі, дозволило нам дуже сильно пом'якшити цю ситуацію і якраз суттєво підвищити ефективність використання державного фінансування вищої освіти. А решта 20 відсотків – це дійсно додаткові місця. Цих 20 відсотків це, наскільки ми могли, використовували незайняті місця державного замовлення 2022 року і І плануємо те ж саме в 2023-у. Тільки в 2023-у вже плануємо їх свідомо. В 2022-у те, що залишилось. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пане Олегу, дякую. Я розумію, що переводили, принаймні в першу частину, на вакантні місця. І да, це вихід, в даному випадку це можна навіть назвати ефективним або економією бюджетних коштів. Тільки крім одного: ми ж знаємо, що 40 відсотків тих, хто знаходиться на державних бюджетних місцях, повинні отримувати стипендію за рахунок держави? Мають право на неї, на академічну і на соціальну, яка, до речі, не пішла за університети, за ними, або якщо пішла, то це вже були додаткові витрати бюджету. Це перше питання.

Друге. Я би хотів в принципі розібратися з цим механізмом. Тому що у мене є все одно підозра, що якби ми ввели механізм "єПідтримки" персоніфікованої, то дітям просто би оплачувались контракти далі в цих університетах. І, до речі, це дохід університету в спецфонд, а не в загальний фонд. І ми знаємо з вами, що є різниця між можливостями університетів використання спеціального фонду бюджету і загального фонду бюджету. Давайте просто спробуємо розкласти цей механізм на запчастини, щоб ми для себе зрозуміли, що краще, щоб ми зрозуміли, ви зрозуміли, ми всі разом зрозуміли, це наша спільна задача, от я би дуже хотів розібратися з цим фінансовим механізмом. Поки ми заповнювали вакантні бюджетні місця, все було о'кей, ну крім того, що стипендія не пішла по

університетах, вони "забугровані", вийшла, а потім героїчно, я знаю, як ви, колеги, разом з нами шукаєте ці гроші на інших програмах державного бюджету, і ми героїчно намагаємося вийти з цієї ситуації в тому обсязі, який нам доведений. Але все ж таки давайте подивимося на цю фінансову модель.

О'кей, ми зробили те, що зробили, зробили, бо це був такий пожежний крок, який нам треба було зробити, загасити цю пожежу, але давайте, може, на майбутнє ми все ж таки спробуємо інакше або повернемося до питання індикативної собівартості, для того щоб контракт дорівнював тому, як держава витрачає бюджетні кошти. Ми пам'ятаємо, в 2019 році намагалися запровадити індикативну собівартість, нам COVID завадив і ще деякі персоналії, але неважливо, вже сталося, як сталося. Давайте, може, тоді або так повертатися, або так. Бо ми витрачаємо, мені здається, зайві кошти державного бюджету, ніж ми просто давали б електронну підтримку, гроші: нате, будь ласка, вам (скільки коштує?) 15 тисяч, 20 тисяч контракт, от тобі 20 тисяч оплатити контракт. Або ми будемо витрачати 40 тисяч на бюджетне місце. Ну нам треба розуміти, в нас не вистачає грошей радикально на все. Давайте, якщо ви не проти, ми теж запишемо це в рішення комітету, щоб ми цю фінансову модель спробували розкласти, подивилися, як вона спрацювала в 2022 році, як вона працює в 2023 році і що ми плануємо на 2024-й. Я так розумію, що це буде продовжувати діяти поки що, ніхто ж не буде це зупиняти. Дякую, колеги. Будь ласка, продовжуйте. Вибачте.

ШАРОВ О.І. Я насправді хотів би тільки підтримати те, що ви сказали, Сергію Віталійовичу, тому що, я думаю, ми всі розуміємо, що сьогоднішня система, по-перше, не передбачає, як ви сказали, давайте оплатимо їм контракт, ну сьогоднішня система не передбачає, що ми як держава можемо оплатити цей контракт. Ми можемо перевести в загальний фонд і все. А спецфонд на сьогоднішній день є тільки для оплати фізичними і юридичними особами. А це, мабуть, треба змінювати. І тут є певні пропозиції стосовно так званого співфінансування. Мені здається, що тут треба про це говорити. А співфінансування насправді, звертаюся до присутніх і не присутніх депутатів, бо ми знаємо, що це питання не пройшло, коли була спроба провести механізм співфінансування Міністерством охорони здоров'я ще у свій час. То через

бюджетний комітет, в даному випадку зміни до Бюджетного кодексу, які передбачалися для уможливлення співфінансування, на жаль, не пройшли. Відповідно в даному випадку нам треба буде працювати спільно не стільки з цим комітетом, а так само і з іншими, щоб провести цей механізм.

Так само хотів тільки на одну річ звернути увагу. Тут дуже багато говорилося про працевлаштування і про аналіз працевлаштування. В Міністерстві освіти на сьогоднішній день є певна інформація стосовно працевлаштування, моніторинг працевлаштування випускників закладів вищої освіти та її фахової передвищої освіти, ми це бачимо. Ми бачимо, що є одна цікава цифра. Тут згадувалося про те, що 20 відсотків випускників за 01 галуззю, маються на увазі вчителі, лише 20 відсотків знаходять роботу. Насправді, 60 відсотків знаходять роботу, 20 відсотків знаходять роботу за спеціальністю.

Це насправді у нас виникає запитання тоді стосовно того, що ми замовляємо, так, коли ми говоримо про державне замовлення, яке має нібито забезпечити пізніше працевлаштування. Ну треба розуміти, що мова йде про державні кошти, які йдуть на освіту. Це не обов'язково замовлення того чи іншого спеціаліста. І всі спроби, про які говорилося, про те, щоб нібито прив'язати людину до того, щоб вона пізніше відпрацьовувала, як це було колись за радянських часів, вони впираються, по-перше, в Конституцію, а по-друге, в проблему того, що ми би мали тоді підписувати контракти на відпрацювання з 17-літніми дітьми на момент вступу. Ну і очевидно, це не витримає жодний суд. А відповідно тут є так само й інші проблеми.

В даному випадку міністерство, тут згадувала пані Тетяна сьогодні про те, що ми зараз розпочали деяку розробку стосовно нового підходу до взагалі фінансування державою вищої освіти. Мова йде про те, щоб дійсно, так як Сергій Віталійович згадав за деякі механізми співфінансування, їх залучити, так само і, можливо, зменшити навантаження на бюджет стосовно стипендій.

Але найважливіше, мені здається, що має залишитися певний елемент державного замовлення для тих спеціальностей, які є потрібні для розвитку держави. І ми маємо збільшити механізми для співфінансування в тих спеціальностях чи в тих напрямках, які обирають самі студенти і готові за них хоча б частково платити.

ГРИЩУК Р.П. Дякую, пане Михайле.

Поки Сергій Віталійович повертається, тоді невеличка ремарка. Мені здається дійсно, що, ну от всі знають Уроборос, так, це змії, який поїдає свій хвіст. От якщо таку аналогію уявити, то в нормальній системі, якщо ми говоримо про держзамовлення, голова - це держава, зуби - це держзамовлення, а хвіст - це виші, і от держзамовлення поїдає хвіст. А в нас все навпаки: у нас виші фактично диктують те, яким має бути це замовлення. Я просто от відкрив, поки був комітет, базу ЄДЕБО і просто навмання обрав декілька вишів, назви, які всі знають. Наприклад, славнозвісний педагогічний один з вишів, у нас готують там і держзамовлення теж, там, журналістів – 100, права – 100, туризм, неважливо, я не буду називати, це будь-який виш абсолютно. Або один з вишів, який закінчив один з членів нашого комітету, журналістів – 60, а він спеціалізується на харчових технологіях. Штучний інтелект, спеціалісти – 50, туризм – 100. Тобто фактично.

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. *(Не чути)*.

ГРИЩУК Р.П. Да, дуже важливі, бо всі їдять. Правда, колеги, ми поки цю систему не змінимо, у нас будуть диктувати правила гри і причини з наслідками будуть замінені місцями. Дякую, Сергію Віталійовичу.

ШАРОВ О.І. Але, пане Сергію, я думаю, що ми розуміємо, що в даному випадку мова іде про широкий конкурс, так? І ми говоримо дуже часто про те, що гроші мають іти за студентом. Студенти обрали собі саме той заклад і саме ті програми.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні, я кажу, що в середині тих правил, які зараз існують, да. Але або ми якимось чином, враховуючи, що у нас війна і так далі, будемо це фіксувати там... .

ШАРОВ О.І.. Власне, мова іде про те, щоби ми зробили, можливо, трошечки менш привабливими з фінансової точки зору такі спеціальності, які, можливо, державі менш потрібні. Але щоб це робити, нам потрібно відійти від системи, яка передбачає або стовідсоткове державне фінансування, або стовідсоткове контрактне фінансування. Має бути механізм співфінансування. І в

такому випадку змінюється система загалом, в тому числі питання індикативної собівартості ймовірно зніметься і в тому числі буде, певно, більша вартість, скажемо так, сприйняття вартості самим абітурієнтом тої чи іншої освіти.

А за нашими прогнозами ми могли би вийти на те, що на сьогоднішній день 40 відсотків наших вступників отримують державні місця. Ми б хотіли перейти на систему, де 66 відсотків будуть отримувати якусь форму державної підтримки, але вона не буде повна державна підтримка, і відповідно прийдеться витягувати гроші з кишені також. Отже, більша кількість отримає державну підтримку, але в меншій мірі і не стовідсотково.

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. *(Не чути).*

ШАРОВ О.І. В залежності від того, який успішний студент. Якщо успішний студент, він має можливість отримувати більше... Я зараз говорю про так звані кон'юнктурні спеціальності. Якщо ми говоримо про ті, які потрібні для держави, там очевидно має бути стовідсоткова державна підтримка. Отака концепція, яка на сьогоднішній день розвивається. Це трошечки простіше зробить задачу так само і для Мінекономіки, тому що прогнозувати тоді прийдеться не скільки нам потрібно економістів, маркетологів і правників, а конкретно ті, які потрібні спеціальності для того чи іншого сектору, який ключовий для економіки.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, є прямі запитання до Міністерства освіти і науки? Чи можемо побудувати наступним чином свою роботу. В нас є ще співдоповідь Юлії Миколаївни, але я не знаю, чи є у вас бажання. Просто прокоментуйте.

ГРИШИНА Ю.М. Невеличке питання. Я тут відкрила, де інформація Міністерства освіти, мене цікавить молодший бакалавр, що це за 805 осіб унікальних фахівців порівняно із фаховими молодшими бакалаврами, яких 37,5 тисяч осіб. Я розумію, що зараз можна довго розповідати про освітньо-професійний ступінь закладів фахової передвищої освіти, що це початковий цикл вищої освіти і так далі. Але якщо залізити в ці 805 осіб, тут взагалі дуже смішні цифри виходять, де ми взагалі не даємо державне замовлення на хімічну

біоінженерію, механічну інженерію, електричну інженерію. Взагалі їх прибираємо, жодного місця не даємо. Натомість ми з цих 805 унікальних фахівців додаємо замовлення на готельно-ресторанну справу, культуру і мистецтво, інформаційну, бібліотечну та архівну справу, виробництво та технології і аграрні науки. Ну аграрні науки, я ще можу якось зрозуміти додаткових цих 100 осіб, але мені цікаво, куди ці 100 осіб, в який конкретний заклад пішли?

ГОЛОВУЮЧИЙ. В мене є ще питання. А ми досі готуємо молодших бакалаврів? Якщо мені пам'ять не зраджує, це так давно було, ще в довоєнні часи ... *(не чути)*.

ВИННИЦЬКИЙ М. Сергію Віталійовичу, як ви знаєте, зараз є законопроект про індивідуальні освітні траєкторії, який проходить і буде запропонований так чи інакше урядом незабаром, він зараз в Мін'юсті. З нетерпінням чекаємо. І там одне з положень, що цього року мав відбутися останній набір на молодшого бакалавра.

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. *(Без мікрофону)*.

ШАРОВ О.І. Нічого він не збільшився, він зменшився. І в цьому році ухвалили рішення, це ще ухвалили в листопаді минулого року, про те, що по тих спеціальностях молодшого бакалавра, де був маленький набір, його більше не проводити і залишити тільки ті спеціальності, де принаймні був якийсь набір. Тому набір 2023 року – це ті спеціальності, де був інтерес вступників і закладів до молодшого бакалавра. Загальна сукупність набору молодшого бакалавра в цьому році по державному замовленню щось близько 200 з маленьким хвостиком людей. Це, насправді кажучи, мінімальна кількість, яка певною мірою є доказовою базою того, що треба завершувати з рівнем молодшого бакалавра і все-таки не давати його зовсім. Без рішення Верховної Ради теж не можемо, закон є закон, але треба підготувати зміни до закону і їх обґрунтувати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пане Олегу, я можу, звичайно, помилятися, і наш секретаріат може помилятися, але це дані, які ми отримали від вас і Міністерства економіки: молодший бакалавр минулого року прийом – 844 особи, у 2023 році –

848. То все ж таки настільки важлива частина, що ми її збільшили на 4 людини. Напевно, це дуже важливо. То я хочу просто зрозуміти, чого ми взагалі їх набираємо. Можливо, випуск у нас мав би бути останній раз зараз?

ШАРОВ О.І. Мабуть, точно не міг би, навіть тому що набір 2022 року завершить навчання у 2024-у.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це зрозуміло. У 2019 році ми ж прийняли Закон.

ШАРОВ О.І. Але, насправді кажучи, ми менше ці місця дали і ми розуміємо, що воно піде на завершення.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, а чому взагалі їх даємо? Давайте ми зробимо наступне... *(Шум у залі)* Чекайте! Дякую. Оце гарне питання, тому я хотів в рішенні комітету запитати прямим питанням: хто отримував, які конкретно заклади вищої освіти отримували це державне замовлення? *(Шум у залі)* Просто ми хочемо зрозуміти, чому він у нас досі залишається, якщо ми прийняли закон із зовсім іншим рівнем. Колеги, ще є запитання? Дякую, пані Олю, за те, що згадали.

Романе Павловичу.

ГРИЩУК Р.П. У мене коротка рефлексія все ж таки на цю прийнятну постанову на 2023 рік, ми з цього почали, з 72-ї статті Закону про вищу освіту, де якраз розписана процедура цього державного замовлення. Голова про це сказав, ми якось швидко перескочили. Ми ж не притримуємося цієї процедури взагалі.

ЗНО ми внесли законом, там цілу статтю може міністерство не використовувати. Тут ми не вносили. Є закон, є процедура по закону. А у нас що? Ми не вносили Верховною Радою, постановою Кабінету Міністрів навіть ніяких змін немає. Чому ми іншим чином, ніж це прописано в законі, сформувавши оце от замовлення? Це ключове питання, яке зараз має бути, якщо ми про конкретний оцей от кейс. У 2022 році так само напевно ж було. Тобто два роки ми не змінюємо закон, навіть не те, що не змінюємо, просто цю норму, ну як ми робили з ЗНО з міністерством, що цю статтю ми не використовуємо, для того, щоб у нас були законні підстави це робити. Зараз немає законних підстав от того всього, що зроблено. От в цьому проблема.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я вам скажу більше, от Роман Павлович дуже правильно каже. Насправді зараз будь-який юрист, який подасть в суд по факту, може визнати цю постанову такою, що не має юридичної сили, тому що вона була незаконна сама по собі, тому що вона не базувалась на нормі закону, на якому мала би базуватись. Я сподіваюсь, що таких божевільних зараз не буде і таких вредителів для країни теж не буде, хоча ми знаємо, що вони існують.

ГРИЦУК Р.П. У нас вже під стенограму порушення першого пункту 72 статті закону про те, що немає середньострокового прогнозу. Національне агентство забезпечення якості освіти не отримувало, роботодавці, Колеснікова сказала, не отримували. Далі, не опубліковано воно на сайті Міністерства економіки. Тобто ми буквально цю статтю скрізь порушуємо.

Тому, перше, якщо на наступний рік ми знову так само будемо робити, давайте хоча б внесемо, як ми по ЗНО робимо, щоб ми жили хоча б в якійсь правовій державі. Це перше. Друге.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я у зв'язку з цим, якщо можна, Романе Павловичу. Я би попросив би вписати в рішення комітету секретаріат окремо пункт: проінформувати про недотримання 72 статті Закону України "Про вищу освіту" і, по-друге, тоді розписати нам механізм, а яким же чином тоді сформувалось оце державне замовлення, причому от буквальный механізм, як ми це робимо по підручниках. От просто ми докопаємось до конкретних людей, які підписували якісь документи, на основі яких формувалось державне замовлення вартістю 47 мільярдів гривень.

ГРИЦУК Р.П. Ну тут дивись, перший слайд, те, що пані Тетяна презентувала, тут прописано, як це робили. Там були запити до замовників і вони потім надавали інформацію. Але це дійсно, як Сергій Валерійович каже, це Уроборос, коли так не має правильно бути.

Тому ми маємо пропрацювати, як це буде в наступному році: або просто прибираємо цю статтю і на рішення Кабінету Міністрів, або ми прописуємо механізм. І тут от по механізму я погоджуюсь з пропозиціями міністерства і з пропозиціями Голови комітету, ну і пані Галина піднімала це питання. Державне

замовлення, ста відсотків витрачання наших коштів, можливо, це рудимент якийсь, тому що ми не знаємо, в нас немає середньострокових прогнозів, в нас дуже швидко змінюється взагалі ринок праці, того, що потрібно не тільки нашій країні, а взагалі світу, з'являються нові професії, про які зараз ми навіть не можемо подумати, не те, що через 5 років, коли ці вступники зможуть випуститися. Тому великий акцент ми маємо робити на індивідуальну освітню траєкторію конкретної людини і життєву траєкторію, на підприємництво. Ми все, просто робочі місця, найманий працівник. Галина дуже правильно казала: країну можуть підприємці піднімати. Де тут ця історія?

Тому я підтримую підхід, що це має бути комбіноване фінансування. Можливо, це важко буде, але пропрацювати якусь грантову модель стовідсоткового, не стовідсоткового фінансування. Ми даємо талановитим людям, нехай вирішують. І знову ж таки підтримку тих спеціальностей, які нам потрібні.

Ну, по вчителях дуже коротко. По цифрах ви підтвердили про 20 відсотків, які ідуть тільки... Вам не здається, що нам дуже дорого обходяться дешеві вчителі? Низька зарплата вчителів нам обходиться, по-моєму, 80 відсотків. П'ять років ми витрачаємо кошти просто в нікуди. 60 відсотків знаходять роботу. Це круто. Але люди, які витратили 4 роки на державному бюджеті зі стипендією потім ідуть працювати, вибачте, касирами у супермаркеті, де не потрібна взагалі та вища освіта. Тому нам дуже дорого обходяться. 20 відсотків – це в тому числі через низький поріг зарплати молодого вчителя. І оцей низький поріг нам обходиться дорожче з цих бюджетів.

Сергію Валерійовичу, Сергію Віталійовичу, порахувати треба, скільки у нас вчителів. 20 відсотків випускається. 80 відсотків нехай не йдуть у вчительську професію. Скільки ми грошей витратили... .

ГОЛОВУЮЧИЙ. Могли б за ці гроші підняти зарплати.

ГРИЩУК Р.П. От я до того ж.

ГОЛОВУЮЧИЙ. У цьому контексті Роман Павлович піднімає питання правильно, але ми всі ходимо, по великому рахунку, навколо однієї і тієї самої ідеї. Ми взагалі хочемо залишити такий термін, як "державне замовлення". Воно

ж абсолютно не відповідає тому, що відбувається. І цей документ не відповідає самій суті фрази "державне замовлення", ну, у моєму розумінні. Я пам'ятаю, чесно кажучи, "совок", я ще був не таким вже і маленьким, і я пам'ятаю цю історію, коли на завод брали спеціаліста, якому казали: "Господи, я тебе 5 років чекав поки тебе підготують, бо 5 років тому я дав замовлення на такого спеціаліста!" І коли інженер приходив, його просто чекали. Але ж ми живемо не в "совке" насправді. Є декілька справді важливих для держави професій, більше того, вони фінансуються, їх зарплати фінансуються державою. І отут мало б бути замовлення. Я не дуже розумію, чому ми не можемо в контракті прописати вже працевлаштування потім на державні посади, по великому рахунку, на посади, які оплачуються державою, наприклад, для вчителів. МВС це робить, Служба безпеки України це робить, вони зі специфічними умовами навчання. Так давайте зробимо тоді вчителів зі специфічними умовами навчання. Ну давайте щось робити. Так не може бути. Ну от правильно Роман Павлович каже, 20 відсотків з тих, яких ми готуємо за державні кошти платників податків, лише ідуть в професію, інші 80 відсотків, які готувались за кошти платників податків, не ідуть в професію. І ті самі платники податків платять гроші вчителям на їх роботі. Ну це ж абсурдна насправді історія, коли ми просто ефективні на 20 відсотків. Наша система освіти, вибачте, наша сфера ефективна лише на 20 відсотків. Да, це взаємопов'язані речі, але давайте спробуємо змінювати цю систему. Грантами, немає питань. Ми вже говорили про це з паном Михайлом. Вже є напрацювання. Да, ми готові це вже брати як законопроект і його рухати. Єдине, що нам не вистачає моделювання, про яке ми домовлялись. Майже готове, супер.

Тоді ми готові вже з цим розпочинати. Але давайте ми до наступного засідання комітету серйозно подумаємо над питанням, чи це взагалі може бути державним замовленням чи ми взагалі цю систему переглянемо і переформатуємо разом з усіма документами, на основі яких ця історія готується. Можливо, внесемо зміни в закони, внесемо зміни в постанови, зробимо інший порядок, перестанемо запитувати замовників, почнемо дивитись на роботодавців. Ну взагалі варіацій безліч, сьогодні висловились щонайменше чотири голови комітетів і десяток депутатів з цього приводу. Є з чого брати, ідей, я думаю, що у вас і без нас навалом. Давайте це починати робити. Пані Тетяно, будь ласка.

БЕРЕЖНА Т.В. Дякую.

Дуже цікава розмова, дуже багато цікавих думок почула сьогодні. Але що я вам скажу, що насправді вирішувати нашу, вірніше, розвивати нашу дискусію тільки в тих чотирьох, наприклад, протокольних рішеннях, які ви написали, це, мені здається, замало. Через що? Через те, що, припустимо, ситуація, що в нас був середньостроковий прогноз ринку праці і ми його довели державним замовникам. Що тоді міняється? Нічого би не змінилось, взагалі абсолютно нічого. По-перше, тому що Мінекономіки не має зараз, я розумію, що це питання закону, над яким ми маємо працювати з паном Винницьким, всі разом і так далі, Мінекономіки не має жодних повноважень сказати: "Дивись, те, що ти мені замовив, навіть те, що я довів у прогнозі, це не те, що мені треба". Тому що Мінекономіки приймає це рішення з урахуванням на основі тих замовлень, які дають від державних замовників. Ця думка вже прозвучала сьогодні тут, що насправді ми всі розуміємо, що в нас є університети, в них є місця і вони повинні бути заповнені.

Тому якщо ви бачите проблему тут на рівні тільки роботи Мінекономіки, я думаю, що це абсолютно поверхове бачення цього питання, тому що воно є набагато глибшим. І навіть якби був цей прогноз... . Він був з тими листами, якими ми його коригували, я ще раз нагадаю, що ми звертались до держзамовників повторно два рази, ми доводили їм певні моменти, які актуальні є зараз для держави і саме тут і зараз. Нічого б не змінилося.

ГЕТМАНЦЕВ Д.О. Дивіться, скажіть, будь ласка, а ви могли, коли отримали від державних замовників їх цифри, просто взяти і скоротити їх до нуля?

БЕРЕЖНА Т.В. Ні, звісно.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Чому?

БЕРЕЖНА Т.В. Тому що у нас є бюджеті програми, які вже затверджені Законом про державний бюджет і там є виділені кошти.

ГОЛОВУЮЧИЙ. У мене є пропозиція, а може ми запитаємо у Романа Володимировича як представника Міністерства фінансів: а яке ваше бачення всієї

цієї історії? Ми вже з вами неодноразово, коли дискутували в приватному порядку на тему державного замовлення, обмінювались думками, і не тільки я, а й інші члени комітету. Романе Володимировичу, а як ви бачите потенційне вирішення оцієї безкінечної історії з державним замовленням, яке завжди виливається в якусь безкінечну проблему?

ЄРМОЛИЧЕВ Р.В. Дякую, Сергію Віталійовичу. Я дійсно слухав, слухав і я не буду забирати час шановних народних депутатів, але, якщо відверто, а що ми всі очікували в результаті від цього річного державного замовлення? Відверто, я при своїй пам'яті, це вже років 20 одне і те саме, одне і те саме. Вибачте, ви там з 2019 року народні депутати, але це та сама історія. Олег Ігорович також її чудово проходить кожного року. І також наші зауваження як Мінфіну говорять про те, що а давайте ринок праці, а давайте аналіз, давайте моніторинг студентів і все інше. І так само ми дискутували і по цьому державному замовленню.

Я вам хочу сказати, хто був проти цього державного замовлення. Ми проводили погоджувальні наради і Міністр фінансів категорично казав на уряді, що ми проти такого державного замовлення. Це один Міністр фінансів і Міністерство фінансів, і погоджувальні наради у нас проходили, і, напевно, пані Бережну, якщо відверто, я говорив про те, що Мінекономіки не виконує свої обов'язки, те, що написано. Але, відверто, ми зараз говоримо про доконаний факт. Ми його не змінимо. Нам дійсно треба міняти підходи у формуванні державного замовлення.

І тут ми відверто розпинаємо пані Тетяну, яка там рік на посаді, ну це наслідок і попередніх рішень, попередніх очільників Міністерства економіки, попередніх очільників Міністерства освіти. І тут у більшості питання, напевно, до Міністерства освіти, чому вони формують таке державне замовлення. Тому що їхня сфера відповідальності – це 90 відсотків державного замовлення. І тому тут питання до пана Олега Ігоровича, до пана Винницького, з повагою до них відносимося, чому ми так його сформували? От вся риторика. І риторика про 1294, про вакантні місця, так це ми як Мінфін, вибачте, я не хочу хвалитися, але перша ітерація проекту постанови була збільшити державне замовлення на переведення цих контрактних, а не на вакантні місця. Тому що це ми вже

говорили, якщо ви роздуваєте плани державного замовлення, то давайте в межах цих планів і добирати дітей. Але тоді стоїть питання, а навіщо ми роздуваємо ті плани державного замовлення, які не виконуються в рамках широкого конкурсу? І це питання цього річного державного замовлення те саме. Ми знову роздули державне замовлення, зараз знову будемо переводити контрактників на місця державного замовлення. Тому що МОН вже запропонував змінити 1294, вже прийшов проект постанови про зміну в Постанову 1224. У мене логічне питання: навіщо ми це робимо?

Тому, відверто, в мене одні емоції, чесно. У мене є розуміння про те, що ми повинні щось міняти. І МОН пропонує щось змінити, але на тому слайді, там написано лише питання, як змінюється фінансування, але там немає питання, як змінюється ринок праці, як змінюється замовлення. Тому що як поділити 70 мільярдів грошей на ваучери, на гранти чи на держзамовлення, це неважко. Питання: як ми змінимо підходи у формуванні цього державного замовлення чи якимось іншим словом його назвемо? Чи гранти. А гранти якщо ми будемо дітям роздавати, то діти що виберуть? Журналістику, право і ще щось інше. Це буде також, бо діти будуть вибирати які професії? Ті, що їм подобаються, а не ті, що треба для держави. Вибачте за емоції. Дякую, Сергію Віталійовичу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Романе Володимировичу.

Колеги, по-перше, я хочу подякувати пані Тетяні за те, що за всі попередні склади Міністерства економіки тримала сьогодні удар. Нічого особистого. У нас немає жодних претензій до вас, чесно кажучи. У нас є претензії, до речі, до вашої керівниці, але до вас немає прямих зараз, ну принаймні зараз. Мені дуже приємно з вами особисто познайомитись.

Колеги, в мене є пропозиція наступна. Зараз ми обмінємося думками. Але я хотів би зараз зробити одну пропозицію. Тому що в нас зараз буде ще друге і третє питання. Я навіть знаю, чим вони будуть завершуватися. Я би запропонував зараз, тому що проект рішення виписаний, м'яко кажучи, не бездоганно, не закривати сьогодні засідання комітету, доопрацювати проект рішення з урахуванням того, що в нас зараз тут відбулося під час дискусії, і ті питання, які ми поставили і хочемо поставити додатково і Міністерству економіки, і

Міністерству освіти і науки, і, можливо, і Міністерству фінансів, і в Прем'єр-міністра обов'язково запитаємо, і доопрацювати от по цьому питанню проект рішення і провести засідання комітету коротке, можливо, завтра, можливо, в п'ятницю, щоб одразу після засідання. Давайте так: будемо орієнтуватися на завтра, як буде час, можливо, на п'ятницю. І зараз подякувати нашим колегам. Ми розуміємо, що ми майже 2 години у вас часу забрали. Якщо хочете, залишайтеся, ми обміняємося ще своїми думками. Мусите бігти, так? Я розумію.

Юлію Миколаївну тільки послухаємо, вона мала би бути співдоповідачем, але буде без співдоповіді, а просто зі своєю думкою.

ГРИШИНА Ю.М. Я дуже коротко, колеги. Я дуже дякую Сергію Віталійовичу, я дійсно в цьому питанні була співдоповідачем. Питання розкрите повністю. Я все-таки голова підкомітету з питань вищої освіти, я не можу промовчати, я теж хочу щось сказати.

По-перше, я хочу сказати, що це, мабуть, найтрагічніше засідання комітету для мене особисто за всі ці 3 з половиною року з приводу того, яке важливе питання ми сьогодні розглядаємо і наскільки воно завалене. Завалене протягом, мабуть, 20 років з того моменту, як у нас розпався Радянський Союз.

І я дуже дякую, Сергію Віталійовичу, за те, що ви це питання підняли. По-друге, я дуже дякую, що у нас сьогодні були присутні такі 4 профільні голови комітетів, які пояснили нам, наскільки глибоко це питання впливає взагалі на майбутнє нашої країни, на економіку нашої країни. Тобто до цього, мабуть, навіть я не розуміла, наскільки глобальне значення має держзамовлення, а я у 2006 році захищала кандидатську дисертацію на тему: "Правові проблеми працевлаштування молоді в Україні". І вже тоді, у 2006 році, було абсолютно зрозуміло, що система державного замовлення не працює. Тому що в продовження того, що казав пан Роман, так, це правда, що з того моменту, як розпався Радянський Союз, ця система майже не змінилася і нам потрібно кардинально її змінити.

Я хочу підтримати пані Тетяну просто по-жіночі, по-людськи, тому що вона на себе взяла весь удар. Але я не хочу і применшувати вашу відповідальність, відповідальність вашої керівниці, оскільки ви на посаді рік, вона більше. І ви

повинні розуміти, сьогодні дуже багато ми говорили про те, що у нас є, я чула від вас, від МОНу про те, що у нас завжди є пояснення, чому так. А ми повинні зараз говорити про те, що нам не потрібно шукати пояснень, нам просто всім зрозуміло – потрібно створити нову систему, абсолютно нову. І тому я думаю, що ми всі разом будемо над цим працювати. Я думаю, що ви повинні розуміти, що ви формуєте політику в цій сфері і ви повинні змінити всі правила. Немає ніяких проблем. А від нової команди МОНу я сьогодні почула такі для мене, знаєте, позитивні речі, щодо яких я бачу, що пан Михайло і нова команда розуміють ту ситуацію, яка сьогодні є, і ви розумієте, скільки людей у нас не працює по закінченні за спеціальністю, і ви розумієте, що це все потрібно змінити.

І особливо дуже прошу як та людина, яка системно багато років працює над реформою системи юридичної освіти, пане Михайле, змініть, будь ласка, ситуацію. Ні, це не до вас. Трошки до вас, але це до Мінеко, змініть, будь ласка, ситуацію, коли 7 університетів внутрішніх справ готують, отримують держзамовлення в рази більше, ніж всі правничі школи в Україні. Це не те що трагедія, це ганьба. Дякую за увагу.

БЕРЕЖНА Т.В. Перед тим, як я буду бігти, я однозначно запевняю, що та команда Мінекономіки, яка є зараз, однозначно не зацікавлена в тому, щоб все залишилось так, як є. І підняті були дуже цікаві питання, сенсові: чи Мінекономіки це "держплан", який він був колись? Мабуть, ні. І чи є сенс так само залишати регулювання в такому обсязі? І чи дійсно Мінекономіки має визначати? Тут набагато глибше, ніж прогноз ринку праці, який є чи якого немає. Тут питання взагалі повноважень і рівня залученості в цей процес. Саме тому ми з паном Михайлом, з нашими RST-командами вже почали працювати над новим законом. Це буде закон на 3 статті. Це не буде оцей незрозумілий закон, який писала попередня команда, який у першому читанні прийнятий, який нічого не міняє. Обіцяю вам. Тому ми ті, хто буде міняти. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Домовились, пані Тетяно. Дякую, що ви знайшли час. Ми прийняття рішення відкладемо на завтра, а зараз перейдемо тоді до інших питань порядку денного, розуміючи завантаженість колег і необхідність нам

доопрацювати проект рішення по цьому питанню з урахуванням всіх висловлених думок наших колег шановних. Так, шановні колеги, якщо серйозно, ми доопрацюємо проект рішення, я думаю, що завтра, коли ми звільнимся, одразу зберемося, проголосуємо його і запустимо в роботу. Шкода, Наталіє Романівно, що ви стільки пропустили... *(Шум у залі)*.

Шановні колеги, а тепер щоб не затримувати нас усіх і працювати ефективно, шановні колеги, я пропоную відкласти пункт перший порядку денного і перейти до другого пункту порядку денного і третього. Другий пункт - про затвердження пропозицій Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій до проекту порядку денного десятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання. Чи є в когось з колег запитання, пропозиції? В Ольги Володимирівни є. В мене теж є. Ольго Володимирівно, будь ласка.

КОВАЛЬ О.В. Колеги, а скажіть, будь ласка, хто з вас встиг ознайомитися з порядком роботи нашого комітету? Тому що ми його реально отримали за пів години до нашого засідання. Особисто я за пів години не встигла з ним ознайомитися. І зараз я роблю для себе тут певні помітки, можливо, навіть і відкриття, тому що всі ці законопроекти, які поставлені в порядок, зі мною як з головою підкомітету не були відкомуніковані. Для мене це є відвертим сюрпризом.

До прикладу, ми проговорювали з головою комітету попередньо позиції щодо Закону про професійну освіту. І тут потрібно прийняти дещо інше рішення, аніж вписане тут в нас у проекті рішення. Можливо, в когось ще є якісь запитання. Тому що я просила проект Закону 4207 і 4207-1 не включати в порядок роботи, оскільки ми мали попередньо розмови і з автором головного законопроекту, і я як автор альтернативного законопроекту, ми маємо спільну позицію щодо напрацювання іншого законопроекту про професійну освіту разом з Міністерством освіти. І ця робота активно ведеться. Якщо ми зараз його включаємо в порядки нашої роботи як комітету, так і Верховної Ради, ми його просто не зможемо зареєструвати. От в мене є таке суттєве запитання. І це є тільки на першій сторінці. Далі я не дивилася ще. Вибачте.

(Шум у залі)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, у мене є просте питання до секретаріату, поки ми тут всі знаходимося родинним колом: ви обговорювали цей проект з головами підкомітетів?

Шановні колеги, ну давайте так. По-перше, я нагадаю, що матеріали до порядку денного, як і сам порядок денний і матеріали до кожного з цих пунктів, повинні отримати народні депутати щонайменше за 24 години до початку засідання комітету. Святе правило, яке коли ми колись з пані Оленою, здається, навіть встигли проговорити в перші пів року нашої каденції, бо щось таке в нас вже було про 24 години. І з тих пір, ні до того, ні після того, ми ніколи не порушували це правило: за 24 години я попереджаю максимум, окрім тих випадків, які, ми всі розуміємо, що вони потрібні, вони форс-мажорні, як кажуть, ad hoc. Тому, шановні колеги, я хочу звернути увагу на абсолютно неналежну підготовку цього засідання комітету.

Я мовчу про перше питання, яке ми зараз проговорювали. Повірте, ця дискусія, яка зараз відбувалась, більше відбувалася на досвіді тих людей, які тут зібралися, ніж на підготовлених матеріалах, якщо чесно. Тому я хочу зауважити на абсолютно не підготовлене засідання комітету і в зв'язку з цим я попрошу питання друге і третє відкласти до завтра, узгодити з усіма головами підкомітетів це сьогодні. Ми вже, о'кей, ще раз не дотримаємося 24-и години, але завтра після засідання Верховної Ради зберемося на наше засідання комітету. Пропоную, ми його зараз не будемо закривати, ми його продовжимо, отримаємо доопрацьований проект рішення по першому питанню. Я сподіваюсь, що все ж таки ми його сьогодні узгодимо, а завтра вранці узгодимо з усіма колегами в залі, і друге, і третє питання, тому що це закони і це порядок денний сесії.

І Ольга Володимирівна права, через те, що ми збираємося внести і уже з усіма, здається, погодили стейкхолдерами, включно з Офісом Президента, Кабміном, авторами попередніх законопроектів, що нам бажано відхилити два законопроекти комітетом, не виносячи їх, не вставляючи їх в порядок денний сесії, і списати з себе і внести на заміну на відкрите поле новий законопроект, узгоджений з усіма. Можливо, інші голови підкомітетів так само таке рішення приймуть по своїх законах там, де є основні і альтернативні, а можливо – ні.

Ще одне питання: оці законопроекти, які на друге читання, від Апарату Верховної Ради є підтвердження, що якщо Міністерство освіти і науки і ми вважаємо, що до другого читання вони не актуальні, вони списуються? Чекайте, чекайте! Але вони висять у нас і в базі, і на сайті і ми можемо, якщо захочемо, поставити їх, наприклад, через дві сесії.

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. *(Не чути)*.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Все. Бо була у нас дискусія, що можна списати законопроект, якщо стейкхолдери всі вважають, що він більше не актуальний після першого читання, що для мене було трішки абсурдно, бо його приймає Верховна Рада і я не уявляю, як комітет може списати, навіть за погодженням з МОНОм, законопроект, який проголосований в першому читанні. Добре. Це ми просто його не ставимо в порядок денний, але він висить. Все, зрозуміло.

Колеги, я вас попрошу в секретаріаті, проговоріть з головами підкомітетів, щоб ми вийшли на завтра на це питання. І якщо нам справді потрібно відхилити обидва закони, Ольго Володимирівно, якщо нам потрібно справді відхилити обидва закони по професійній освіті, то давай завтра на засідання комітету запросимо, хто, у нас Констанкевич автор другого? Давайте запросимо її (і ти автор першого, здається, да?), щоб ми спокійно їх відхилили, знесли його і подали в порядок денний сесії як вже відмінусовані, щоб вони були списані. І вносимо тоді новий закон.

Колеги, немає заперечень? Тоді ми зараз рішення не приймаємо. Після засідання комітету, пане Олеже. І ми зараз що? Тоді ми зараз рішення не приймаємо, комітет не закривається, ми робимо перерву до наступного засідання.

Дякую, колеги.